

Konjunkturbarometern
December 2012

UTGIVEN AV KONJUNKTURINSTITUTET
19 DECEMBER 2012

Konjunkturinstitutet (KI) gör analyser och prognoser över den svenska och internationella ekonomin samt bedriver forskning i anslutning till detta. Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet och finansieras till största delen med statsanslag. I likhet med andra myndigheter har Konjunkturinstitutet en självständig ställning och svarar själv för de bedömningar som redovisas.

Konjunkturbarometern är en rapport som sammanställer företagens och hushållens syn på ekonomin. Rapporten publiceras varje månad.

I **Konjunkturbarometern Företag** intervjuar Konjunkturinstitutet drygt 6 000 företag i näringslivet om utfall, nuläge och förväntningar om framtiden. Var tredje månad (januari, april, juli och oktober) genomförs en så kallad kvartalsundersökning. Skillnaden mellan dessa och övriga månader är att frågorna är fler.

I **Konjunkturbarometern Hushåll** intervjuas varje månad 1 500 svenska hushåll. Undersökningen ger snabba kvalitativa indikationer om hushållens planerade inköp av kapitalvaror, deras attityder till den ekonomiska situationen i Sverige och för det egna hushållet samt inflation och sparande.

Alla EU-länder genomför liknande tendensundersökningar och frågorna i Konjunkturinstitutets barometrar är harmoniserade enligt EU:s riktlinjer. Resultaten för hela EU publiceras varje månad på EU-DG ECFIN:s hemsida; http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/index_en.htm.

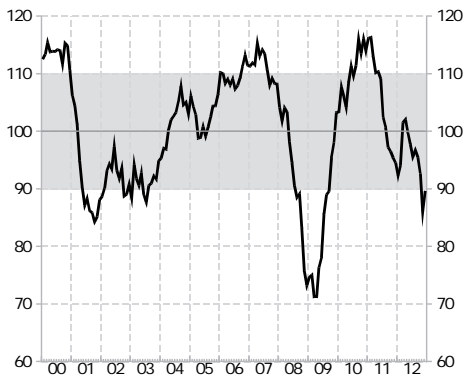
DG ECFIN delfinansierar medlemsländernas barometerundersökningar.

Rapporten och siffermaterialet kan laddas ner från Konjunkturinstitutets hemsida, www.konj.se.

Innehåll

Konjunkturbarometern, sammanfattning	4
Företag	6
Totala näringslivet	6
Tillverkningsindustri	6
Bygg- och anläggningsverksamhet	7
Detaljhandel	7
Privata tjänstenäringsringar	8
Hushåll	9
TABELLBILAGA	
Företag, konfidensindikatorer	12
Hushåll, samtliga frågor	14
DIAGRAMBILAGA	
Företag	16
Totala näringslivet	16
Tillverkningsindustri	17
Bygg- och anläggningsverksamhet	21
Detaljhandel	22
Privata tjänstenäringsringar	24
Hushåll	30
METOD	
Barometerindikatorn	33
Företag	34
Hushåll	39

Barometerindikatorn

Tillverkningsindustri

Bygg- och anläggningsverksamhet

Barometerindikatorn

visar det aktuella stämningläget i svensk ekonomi. Indikatorn är en sammanvägning av de frågor som ingår i konfidensindikatorerna för företag och hushåll. Samtliga netttotal som ingår normaliseras så att de får samma medelvärde och standardavvikelse, innan de summeras till den totala Barometerindikatorn. Syftet är bl a att undvika att utvecklingen för Barometerindikatorn månad för månad ska domineras av utvecklingen för just de netttotal som historiskt sett alltid varierar mest.

Sammanfattning

Barometerindikatorn återhämtade sig i december och steg med närmare fyra enheter, från 86,0 i november till 89,6. Den ligger dock fortfarande drygt tio enheter under det historiska genomsnittet och indikerar att tillväxten i svensk ekonomi är betydligt svagare än normalt. Av sektorerna i näringslivet bidrog tillverkningsindustri och de privata tjänstenäringarna positivt den här månaden. Resultaten från bygg- och anläggningsverksamhet samt detaljhandel var neutrala. Konfidensindikatorn för hushållen fortsatte däremot nedåt i december.

Konfidensindikatorn för **tillverkningsindustri** steg två enheter i december jämfört med månaden innan och den ligger nu tio enheter under det historiska genomsnittet. Uppgången beror på att bedömningen av lagersituationen inte är lika negativ som i november. Ordergången har dock minskat ytterligare, liksom produktion och sysselsättning. Sysselsättningsplanerna är pessimistiska och hälften av industriföretagen förutser nedskärningar. Även produktionen bedöms bli något lägre de kommande månaderna.

Konfidensindikatorn för **bygg- och anläggningsverksamhet** var oförändrad mellan november och december. Indikatorn ligger betydligt under det historiska medelvärdet. Såväl ordergång som byggproduktion och sysselsättning har minskat och anbudspriserna har sänkts. Byggföretagen är inte lika pessimistiska som tidigare och förväntningarna pekar mot att såväl ordergång som byggproduktion blir oförändrad. Sysselsättningsplanerna indikerar dock fortsatta personalnedskärningar.

Konfidensindikatorn för **detaljhandeln** var oförändrad i december jämfört med månaden innan och den ligger tio enheter under det historiska genomsnittet. Det är fortfarande stora skillnader mellan de olika branscherna inom handeln. Utvecklingen har varit bäst för livsmedelshandel, medan handel med motorfordon har utvecklats svagast. Inför de kommande månaderna är optimismen störst inom livsmedelshandel, men även specialiserad butikshandel räknar med ökad försäljning. Handel med motorfordon förutser i stort sett oförändrade volymer.

Konfidensindikatorn för de **privata tjänstenäringarna** steg fyra enheter i december, men den ligger fortfarande betydligt under det historiska genomsnittet. Såväl efterfrågan som sysselsättning har minskat och missnöjet med uppdragsvolymen är större än normalt. Tjänsteföretagen räknar med en viss ökning av efterfrågan de kommande månaderna, medan sysselsättningen väntas bli ungefär oförändrad.

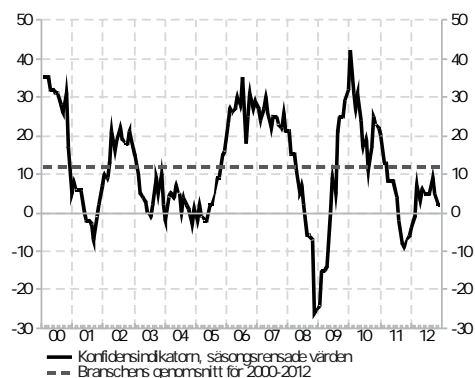
Hushållens konfidensindikator (CCI) sjönk med närmare fem enheter i december, från -7,3 till -12,2. Indikatorn ligger nu drygt 17 enheter under det historiska genomsnittet, vilket indikerar att hushållens syn på ekonomin är avsevärt mer negativ än normalt. Makroindex, som sammanfattar hushållens syn på svensk ekonomi, sjönk drygt sju enheter den här månaden och ligger betydligt under genomsnittet. Mikroindex, som speglar synen på den egna ekonomin, föll med drygt fyra enheter och ligger nu närmare sex enheter under det historiska genomsnittet.

	Medel	Max	Min	okt-12	nov-12	dec-12	Läget
Barometerindikatorn ¹	100,0	116,3	71,2	92,6	86,0	89,6	--
Konfidensindikatorer:							
Totala näringslivet	9	32	-29	-1	-7	-5	-
Tillverkningsindustri	-5	13	-38	-16	-17	-15	--
Bygg- och anläggningsverksamhet	-16	49	-77	-40	-42	-42	-
Detaljhandel	12	42	-26	5	2	2	-
Privata tjänstenäringsar ²	22	49	-21	6	-7	-3	--
Hushåll (CCI)	5,0	30,0	-38,3	-2,9	-7,3	-12,2	--

¹ >110 indikerar att läget är mycket starkare än normalt (+ +), 100-110 starkare än normalt (+), 90-100 svagare än normalt (-), <90 mycket svagare än normalt (- -)

² Observera att tidsserierna för de privata tjänstenäringsarna startar 2003. Det innebär att genomsnittet för konfidensindikatorn baseras på en kortare period än för övriga sektorer.

Detaljhandel

Privata tjänstenäringsar

Hushåll

Konfidensindikatorn

är en sammanvägning av flera frågor och används för att sammanfatta situationen i en bransch. Den beräknas som ett genomsnitt av de netttotal som ingår. Vilka frågor som ingår för respektive bransch redovisas på sid 37 respektive sid 41.

Läget

används för att på ett enkelt sätt åskådliggöra hur starkt/svagt läget är i en bransch. ++mycket starkt, +starkt, -svagt, --mycket svagt. Läs mer på s 38.

Totala näringslivet

Konfidensindikatorn, säsongsrensade värden

Företag

TOTALA NÄRINGSLIVET

Den nedåtgående trenden för indikatorerna i näringslivet bröts

Konfidensindikatorn för näringslivet steg ett par enheter mellan november och december och ligger nu 14 enheter under det historiska genomsnittet. Ingen av konfidensindikatorerna inom näringslivet sjönk i december. Indikatorn för såväl tillverkningsindustri som privata tjänstenärings steg något, medan den var oförändrad för detaljhandel samt bygg- och anläggningsverksamhet. Sysselsättningen inom näringslivet har dock minskat ytterligare de senaste månaderna och företagen räknar med fortsatta nedskärningar de närmast kommande månaderna.

TILLVERKNINGSINDUSTRI

Såväl produktions- som sysselsättningsplaner pekar nedåt

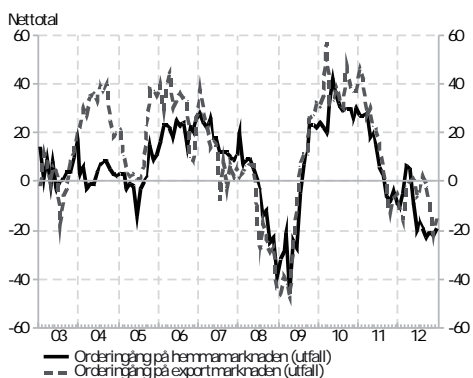
Utfall: Orderingen har fortsatt att minska från såväl hemmasom exportmarknaderna de senaste månaderna och bilden är relativt enhetlig för de olika branscherna. Det finns dock enstaka branscher där ordertillströmningen har varit i stort sett oförändrad; det gäller främst livsmedels-, massa-, läkemedels- och elektronikindustri. Missnöjet med orderläget är liksom tidigare betydligt större än normalt och cirka hälften av företagen uppger att orderstocken är för liten. Lagersituationen har förbättrats något jämfört med förra månaden och färdigvarulagren bedöms nu vara i det närmaste lagom stora. Förändringen i lagerbedömningen kan dock huvudsakligen hänföras till läkemedelsindustrin som, efter att ha varit missnöjd i november, nu är nöjda med färdigvarulagrens storlek.

Produktionsvolymen har fallit ytterligare och ungefär vart tredje industriföretag rapporterar om lägre volymer. Andelen företag som redovisar minskningar är störst inom skogs-, stål-, metallvaru-, maskin- och motorfordonsindustri. Även sysselsättningen har minskat och närmare 40 procent av industriföretagen rapporterar om nedskärningar. Enda branschen som utökat personalstyrkan är liksom tidigare annan transportmedelsindustri.

Förväntningar: Industriföretagen räknar med en viss minskning av produktionsvolymen de närmaste månaderna. Sysselsättningsplanerna är dock mer pessimistiska och hälften av industriföretagen förutser nedskärningar. I stort sett samtliga branscher räknar med lägre sysselsättning, undantaget är annan transportmedelsindustri som har expansiva planer för såväl produktion som sysselsättning. Försäljningspriserna på exportmarknaden väntas totalt sett falla under perioden. På hemmamarknaden bedöms priserna bli i det närmaste oförändrade.

Tillverkningsindustri

Orderingång (utfall), säsongsrensade värden

Tillverkningsindustri

Antalet anställda, säsongsrensade värden

BYGG- OCH ANLÄGGNINGSVERKSAMHET

Två av tre byggföretag är missnöjda med orderstockens storlek

Utfall: Orderingången till bygg- och anläggningsverksamhet har minskat ytterligare de senaste månaderna och sammantaget uppger två tredjedelar av byggföretagen att orderstocken är för liten. Både hus- och anläggningsbyggare rapporterar om minskad efterfrågan. Såväl byggproduktion som sysselsättning har minskat och anbudspriserna har sänkts. För husbyggarna är finansierings-svårigheterna för närvarande betydande och närmare 30 procent av företagen uppger att finansiella restriktioner utgör främsta hindret för verksamheten. Drygt hälften av företagen anger otillräcklig efterfrågan som främsta hinder. Inom anläggningsverksamhet uppger 70 procent av företagen otillräcklig efterfrågan som främsta hinder för ökad aktivitet.

Förväntningar: Byggföretagen är inte lika pessimistiska i sina förväntningar som tidigare och räknar nu med att såväl orderingång som byggproduktion blir ungefär oförändrad de närmast kommande månaderna. Sysselsättningsplanerna är dock fortfarande pessimistiska och pekar mot fortsatta nedskärningar. Anbudspriserna väntas fortsätta att falla.

DETALJHANDEL

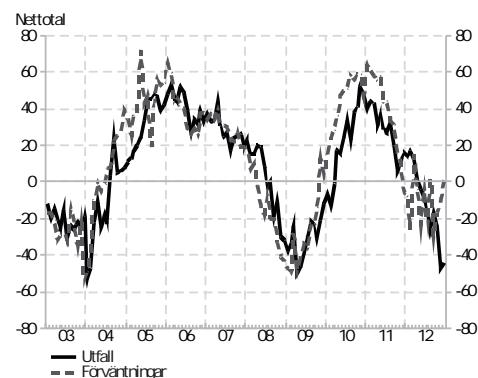
Livsmedelshandlarna är fortsatt optimistiska

Utfall: Försäljningen inom detaljhandeln har varit i stort sett oförändrad de senaste månaderna och utfallet är klart svagare än vad företagen hade räknat med. Liksom tidigare är det dock stora skillnader mellan de olika branscherna inom handeln. Handel med motorfordon har utvecklats svagast och redovisar minskad försäljning och vikande sysselsättning. Även specialiserad butikshandel noterar en viss minskning, vilket var betydligt svagare än vad företagen hade räknat med. Utvecklingen har varit starkast för livsmedelshandeln, men tillväxten tycks ha dämpats något. Sysselsättningen inom detaljhandeln har minskat något de senaste månaderna. Nedskärningar har främst ägt rum inom handel med motorfordon.

Förväntningar: Detaljhandeln är fortsatt optimistisk och inför de kommande månaderna räknar man med en påtaglig försäljningstillväxt. Optimismen är störst inom livsmedelshandel och här förutser närmare 60 procent av företagen en ökad försäljning. Även specialiserad butikshandel räknar med ökad försäljning, medan handel med motorfordon emotser oförändrade volymer. Företagen inom detaljhandeln planerar för en i det närmaste oförändrad sysselsättning de kommande månaderna.

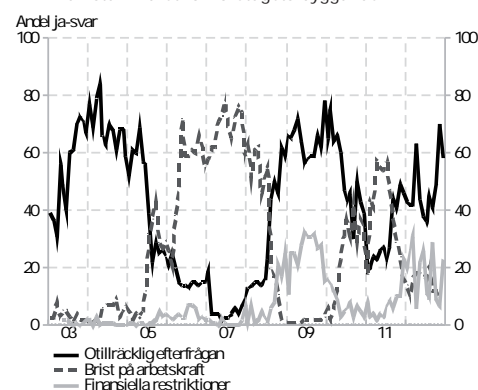
Bygg- och anläggningsverksamhet

Byggandet, säsongrensade värden

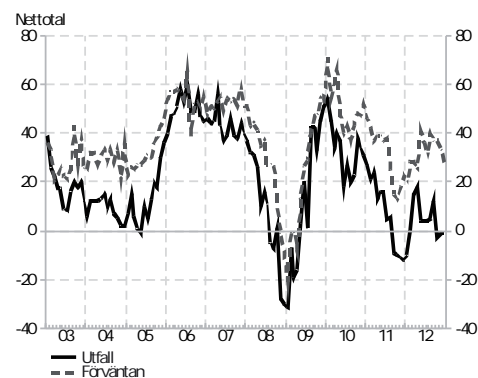
Bygg- och anläggningsverksamhet

Främsta hindret för företagets byggande

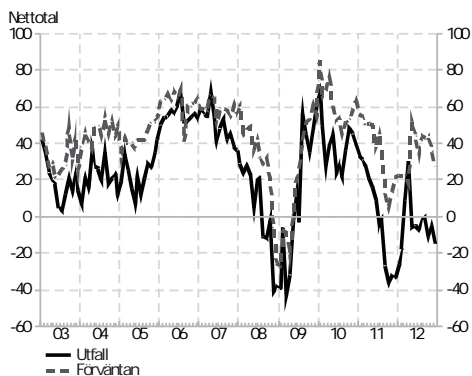
Detaljhandel

Försäljningsvolymen, säsongrensade värden

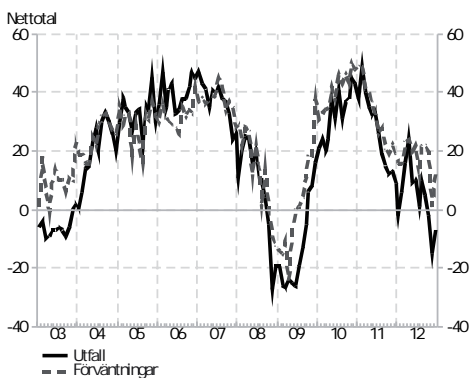
Specialiserad butikshandel

Försäljningsvolymen, säsongrensade värden

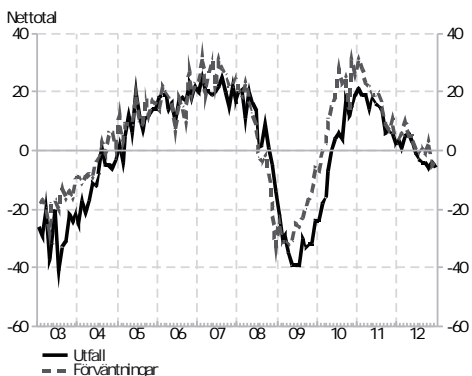
Privata tjänstenärningar

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

Privata tjänstenärningar

Antalet anställda, säsongrensade värden

PRIVATA TJÄNSTENÄRINGAR

Stora skillnader mellan de olika tjänstebranscherna

Utfall: Efterfrågan för de privata tjänstenärningarna har minskat de senaste månaderna. Försämringen är emellertid till största delen hänförlig till ett fåtal branscher, främst hotell, förlag samt arbetsförmedlingar, personaluthyrning och rekryteringsfirmor. Övriga tjänstebranscher redovisar antingen en viss ökning av efterfrågan eller i stort sett oförändrad utveckling. Missnöjet med uppdragsvolymens storlek är totalt sett större än normalt och ungefär hälften av tjänsteföretagen uppger att volymen är för liten i förhållande till kapaciteten. Sysselsättningen har sammanlagt minskat något under perioden, men det är samtidigt stora skillnader mellan de olika tjänstebranscherna. Nedskaeringar har bland annat genomförts inom landtransport, förlag samt finans och försäkring. Det finns dock fortfarande ett antal branscher som utökat personalstyrkan, detta gäller främst restauranger, delar av konsultbranschen samt fastighetsförvaltning.

Förväntningar: Tjänsteföretagen räknar med en viss ökning av efterfrågan de kommande månaderna och utvecklingen väntas bli bäst för delar av konsultbranschen. Inom bland annat förlag och uthyrningsverksamhet är förväntningarna mer pessimistiska och här förutses efterfrågan minska något. Övriga branscher räknar med relativt små förändringar i efterfrågan. Sysselsättningen väntas totalt sett bli ungefär oförändrad de närmaste månaderna, men även här är det stora skillnader mellan branscherna. Tekniska konsulter har de mest expansiva planerna och här räknar närmare hälften av företagen med att utöka personalstyrkan. Nedskaeringar planeras främst inom förlag, finans och försäkring, uthyrningsverksamhet, researrangörer samt arbetsförmedlingar, personaluthyrning och rekryteringsfirmor.

Svaren samlades in mellan 28 november och 13 december.

Hushåll

Hushållen har inte varit så pessimistiska om arbetslösheten sedan 2009

Hushållens förtroende för det ekonomiska läget föll för femte månaden i rad i december. Konfidensindikatorn (CCI) har backat med hela fem enheter sedan november, från -7,3 till -12,2. Därmed hamnar indikatorn på en nivå som signalerar att hushållen är betydligt mer pessimistiska än normalt om det ekonomiska läget. Det är såväl om sin egen som svensk ekonomi som hushållen är mer negativa och mikro- och makroindex har fallit med fyra respektive sju enheter.

Egen ekonomi: Mikroindex har backat fyra enheter sedan förra månaden och signalerar att hushållen är mer negativa än normalt om sin egen ekonomi. Det är framför allt förväntningarna på tolv månaders sikt som blivit mer pessimistiska, medan omdömet om läget just nu fortfarande är relativt positivt. Hushållens inställning till om det är rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror (till exempel möbler, tvättmaskiner och teveapparater) är mer restriktiv. Även planerna på att göra egna sådana större inköp de närmaste tolv månaderna är mer återhållsamma än förra månaden.

Svensk ekonomi: Makroindex har fallit med hela sju enheter sedan förra månaden och ligger nu långt under det historiska genomsnittet. Hushållen ser dystert på svensk ekonomi, i såväl nuläget som på tolv månaders sikt. Av hushållen anser 53 procent att läget i svensk ekonomi har försämrats det senaste året, jämfört med 44 procent förra månaden och 34 procent månaden dessförinnan. Även hushållens förväntningar på arbetslösheten är dystrare. Senast hushållen var så pessimistiska om arbetslösheten var i maj 2009. Dessutom bedömer hushållen att den egna arbetslöshetsrisken ökat något.

Inflations- och löneförväntningar: Hushållens inflationsförväntningar på tolv månader sikt uppgår till 1,6 procent i december, jämfört med 1,5 procent i november. Den rörliga bostadsräntan om ett år förväntas bli 3,32 procent. Förra månaden var motsvarande siffra 3,44 procent. Även förväntningarna på den rörliga bostadsräntan på två års sikt har justerats ned åtta punkter.

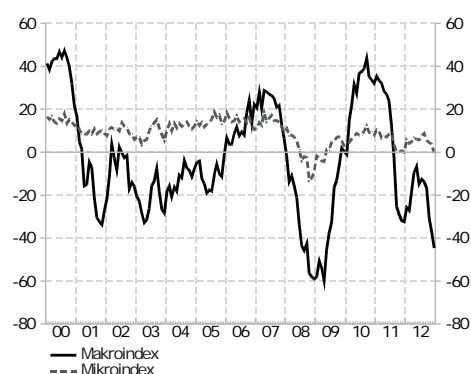
Ränteförväntningar: Hushållen förväntar sig procentuella löneökningar på i genomsnitt 2,7 procent på tolv månaders sikt. Motsvarande siffra i november var 2,8 procent och i oktober 2,9 procent.

Svaren samlades in mellan 1 och 15 december. Resultaten för samtliga frågor i Konjunkturbarometern Hushåll finns på s. 14.

Hushållens konfidensindikator (CCI)

Makro- och mikroindex

CCI

är en sammanvägning av flera frågor och används för att sammanfatta stämningssläget bland hushållen. CCI beräknas som genomsnittet av nettotalen för de fyra frågorna om den egna och den svenska ekonomin, i nuläget respektive 12 månader framåt, samt frågan om det är förmånligt att köpa kapitalvaror nu.

Mikroindex

sammanfattar hushållens syn på den egna ekonomin. Mikroindex beräknas som genomsnittet av nettotalen för de två frågorna om den egna ekonomin i nuläget respektive 12 månader framåt samt frågorna om det är förmånligt att köpa kapitalvaror nu och om man planerar att öka inköpen av sådana varor de närmaste 12 månaderna.

Makroindex

sammanfattar hushållens syn på läget i svensk ekonomi. Makroindex beräknas som genomsnittet av nettotalen för frågorna om den svenska ekonomin i nuläget respektive 12 månader framåt samt frågan om arbetslöshetens utveckling de närmaste 12 månaderna.

Tabellbilaga

Företag, konfidensindikatorer.....	12
Hushåll, samtliga frågor	14

De flesta tabellerna har lyfts ur publikationen och återfinns fortsättningsvis på Konjunkturinstitutets hemsida www.konj.se. Det gäller tabellerna som visar svarsfördelningen för en viss fråga och bransch, samt tabellen för kredit- och finansieringsvillkor inom näringslivet..

Företag, konfidensindikatorer

Totala näringslivet (säsongrensade värden)

Bransch	Medel- värde	Max- värde	Min- värde	Okt 2012	Nov 2012	Dec 2012	Läget
Totala näringslivet	9	32	-29	-1	-7	-5	-

Tillverkningsindustri (säsongrensade värden)

Bransch	Medel- värde	Max- värde	Min- värde	Okt 2012	Nov 2012	Dec 2012	Läget
Tillverkningsindustri	-5	13	-38	-16	-17	-15	-
Insatsvaruindustri	-7	14	-46	-21	-22	-18	-
Investeringsvaruindustri	-2	23	-50	-26	-16	-14	-
Konsumtionsvaruindustri	-4	30	-41	-1	-11	-15	-
Varaktiga konsumtionsvaror	-10	19	-51	-21	-22	-16	-
Icke varaktiga konsumtionsvaror	-3	35	-43	0	-9	-14	-
Livsmedels-, dryckes- och tobaksindustri	-7	15	-34	-11	-12	-18	--
Textil-, beklädnads och lädervaruindustri	-20	24	-80	-28	-16	-13	+
Trävaruindustri	-12	38	-69	-39	-39	-30	-
Sågverk	-23	65	-93	-49	-42	-33	-
Övrig trävaruindustri	-3	52	-68	-27	-31	-29	--
Massa-, pappers och pappersvaruindustri	-9	28	-49	-6	-8	-5	+
Massaindustri	1	73	-65	-35	-15	4	+
Pappers- och pappersvaruindustri	-12	30	-51	-4	-11	-6	+
Grafisk och annan reproduktionsindustri	-13	20	-40	-11	-16	-12	+
Industri för stenkolsprodukter och raffinerade petroleumsprodukter	2	46	-60	-5	-60	-7	-
Kemisk industri	-1	32	-43	-24	-24	-21	--
Industri för farmaceutiska basprodukter och läkemedel	3	76	-71	13	-2	-4	-
Gummi- och plastvaruindustri	-7	15	-50	-25	-24	-23	--
Industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	-4	49	-65	-22	-14	-17	-
Stål- och metallverk	-5	28	-66	-26	-27	-27	--
Järn- och stålverk	-5	33	-65	-19	-22	-25	-
Metallvaruindustri	1	36	-63	-31	-36	-29	--
Industri för datorer, elektronikvaror och optik	-6	67	-70	-16	2	6	+
Industri för elapparatur	-2	32	-39	-16	-12	11	+
Maskinindustri	2	35	-51	-31	-28	-24	--
Motor- och släpfordonsindustri	-7	45	-83	-28	-43	-41	--
Annan transportmedelsindustri	-7	38	-46	-18	11	14	++
Möbelindustri	-5	44	-44	-27	-31	-17	-
Övrig tillverkningsindustri	0	33	-33	10	8	15	++
Reparationsverkstäder och installationsföretag	0	29	-45	-28	-17	-2	-

Byggindustri (säsongrensade värden)

Bransch	Medel- värde	Max- värde	Min- värde	Okt 2012	Nov 2012	Dec 2012	Läget
Bygg- och anläggningsverksamhet	-16	49	-77	-40	-42	-42	-

Handel (säsongrensade värden)

Bransch	Medel- värde	Max- värde	Min- värde	Okt 2012	Nov 2012	Dec 2012	Läget
Detaljhandel	12	42	-26	5	2	2	-
Handel med motorfordon; verkstäder	-3	48	-77	-28	-19	-12	-
Livsmedelshandel	19	51	-22	29	22	23	+
Specialiserad butikshandel	12	49	-36	5	-1	-5	--
Butiker för informations- och kommunikationsutrustning	13	52	-48	28	7	25	+
Butiker för heminredningsartiklar och husgeråd	14	55	-42	-3	-1	-14	--
Butiker för kultur- och fritidsartiklar	9	41	-44	1	-22	-23	--
Butiker för övriga hushållsvaror	12	54	-44	1	1	-11	--
Handel på postorder och internet	13	41	-25	26	8	1	--

Privata tjänstenärings (säsongrensade värden)

Bransch	Medel- värde	Max- värde	Min- värde	Okt 2012	Nov 2012	Dec 2012	Läget
Privata tjänstenärings	22	49	-21	6	-7	-3	--
Landtransport	15	44	-25	1	4	6	-
Åkerier	15	57	-56	-12	-13	-12	--
Hotell och restauranger	22	58	-32	0	-12	0	-
Datakonsulter, programvaruproducenter o.d.	34	66	-35	11	10	11	--
Finans- och försäkringsverksamhet	11	69	-25	23	-2	9	-
Förvaltare av egna fastigheter	18	64	-31	10	10	10	-
Fastighetsmäklare och -förvaltare	20	64	-10	19	17	18	-
Juridiska och ekonomiska konsultbyråer	31	97	-39	14	7	6	-
Konsulttjänster, verksamhet huvudkontor	22	100	-54	18	13	10	-
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet	27	61	-40	7	1	4	-
Reklam- och marknadsundersökningsbyråer	17	73	-58	-2	-3	23	+
Uthyringsfirmor	18	81	-58	-5	-33	-6	-
Arbetsförmedlingar, rekryterings- och personaluthyrningsföretag	50	93	-48	7	-14	-26	--
Personaluthyrningsföretag	50	93	-51	10	-13	-28	--
Researrangörer och resebyråer	15	72	-59	15	13	7	-
Kontors- och andra företagstjänstföretag	16	81	-60	-38	-51	-60	--
Uppdragsverksamhet	31	70	-31	0	-9	-17	--

Hushåll, samtliga frågor

Fråga	Medel	Max	Min	okt-12	nov-12	dec-12	Förändring		Läget
							år	mån	
Konfidensindikatorn (CCI)	5,0	30,0	-38,3	-2,9	-7,3	-12,2	-4,8	-4,9	--
Makroindex	-2,5	47,3	-69,8	-30,7	-37,2	-44,6	-12,2	-7,4	--
Mikroindex	5,4	18,8	-21,3	4,5	3,8	-0,4	-0,4	-4,2	-
1. Egen ekonomi nu									
Bättre				20,7	21,9	20,1	-1,7	-1,8	
Sämre				11,7	13,1	12,2	-3,4 *	-0,9	
Nettotal				9,0	8,9	7,9	1,7	-0,9	+
2. Egen ekonomi om 12 månader									
Bättre				25,3	24,9	22,3	-5,1 *	-2,6	
Sämre				8,7	10,1	11,7	-1,3	1,6	
Nettotal				16,7	14,9	10,6	-3,8	-4,3	-
3. Ekonomin i Sverige nu									
Bättre				7,5	6,1	4,5	-7,4 *	-1,6 *	
Sämre				34,3	43,5	52,7	12,6 *	9,2 *	
Nettotal				-26,7	-37,3	-48,2	-20,0 *	-10,9 *	--
4. Ekonomin i Sverige om 12 månader									
Bättre				15,9	17,6	16,8	-0,2	-0,8	
Sämre				32,8	36,7	40,5	-0,2	3,8 *	
Nettotal				-16,9	-19,1	-23,7	0,0	-4,7	--
5b. Uppfattad inflation nu									
				1,6	1,4	1,3	-1,4	-0,1	
6b. Förväntad inflation om 12 mån									
				1,9	1,5	1,6	-0,8	0,1	
7. Arbetslösheten 12 månader framåt									
Öka				59,6	66,3	71,5	12,8 *	5,2 *	
Minska				11,2	11,1	9,6	-3,8 *	-1,5	
Nettotal				48,4	55,2	61,9	16,7 *	6,7	--
8. Köp av kapitalvaror nu									
Ja, det är rätt tidpunkt				22,3	19,5	20,3	1,4	0,8	
Nej, det är fel tidpunkt				18,9	23,5	28,0	3,5 *	4,5 *	
Nettotal				3,5	-4,1	-7,7	-2,0	-3,6	--
9. Köp av kapitalvaror 12 månader framåt									
Mer				16,2	21,3	16,1	-0,8	-5,2 *	
Mindre				27,1	25,8	28,5	-3,4 *	2,7	
Nettotal				-10,9	-4,5	-12,4	2,6	-7,9 *	--
10. Att spara nu är									
Fördelaktigt				42,1	42,9	47,7	3,0	4,8 *	
Ofördelaktigt				17,1	17,4	18,0	-1,0	0,6	
Nettotal				25,0	25,5	29,7	4,0	4,1	+
11. Hushållets sparande 12 månader framåt									
Troligt				77,3	76,7	75,4	-1,1	-1,3	
Inte troligt				21,7	22,5	23,6	0,7	1,1	
Nettotal				55,6	54,2	51,8	-1,9	-2,4	++
12. Hushållets sparande nu									
Sparar				66,0	70,1	68,7	-0,6	-1,4	
Skuldsätter sig				7,0	5,9	6,8	-0,6	0,9	
Nettotal				59,0	64,2	61,9	-0,1	-2,3	++
13. Köp av bil inom 12 månader									
Troligt				21,8	21,8	19,5	0,0	-2,3	
Inte troligt				78,0	77,5	80,0	0,1	2,5	
Nettotal				-56,2	-55,7	-60,5	-0,1	-4,8	-
14. Köp av bostad inom 12 månader									
Troligt				9,7	10,5	8,2	-3,4 *	-2,3 *	
Inte troligt				90,0	89,1	91,3	3,6 *	2,2 *	
Nettotal				-80,3	-78,5	-83,1	-7,0	-4,6	--
15. Renovering av bostaden inom 12 månader									
Troligt				38,9	40,5	37,5	-2,6	-3,0	
Inte troligt				60,9	59,1	61,6	2,5	2,5	
Nettotal				-22,0	-18,6	-24,1	-5,1	-5,5	-
16. Egen arbetslöshetsrisk nu									
Ökat				9,9	12,6	12,9	4,9 *	0,3	
Minskat				12,6	15,4	12,7	-1,7	-2,7 *	
Nettotal				-2,7	-2,8	0,2	6,6 *	3,0	-
17. Förväntade löneökningar om 12 månader									
				2,9	2,8	2,7	-0,2	-0,1	
18. Förväntad rörlig bostadsränta om									
a. 1 år				3,60	3,44	3,32	-1,33	-0,12	
b. 2 år				3,91	3,73	3,65	-1,29	-0,08	
c. 5 år				4,31	4,19	4,18	-1,06	-0,01	

Anm. Förändringar som är statistiskt säkerställda markeras med *

Diagrambilaga

Företag.....	16
Totala näringslivet	16
Tillverkningsindustri	17
Bygg- och anläggningsverksamhet	21
Detaljhandel.....	22
Privata tjänstenäringsar	24
Hushåll	30

Totala näringslivet

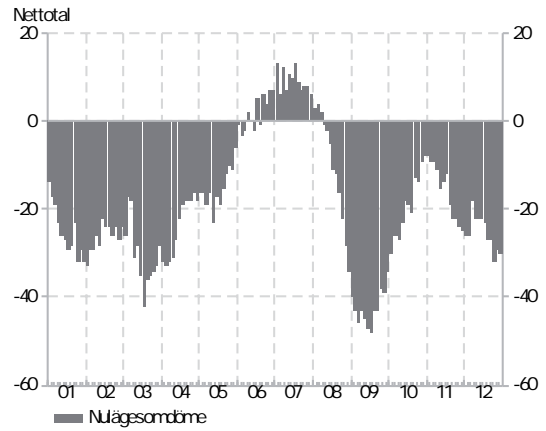
Totala näringslivet

Konfidensindikatorn, säsongrensade värden

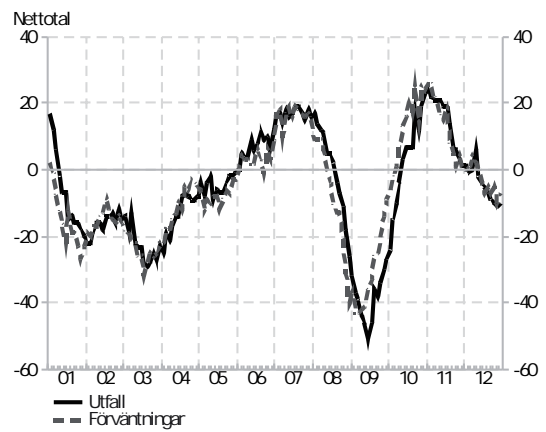
Totala näringslivet

Efterfrågeläget, säsongrensade värden

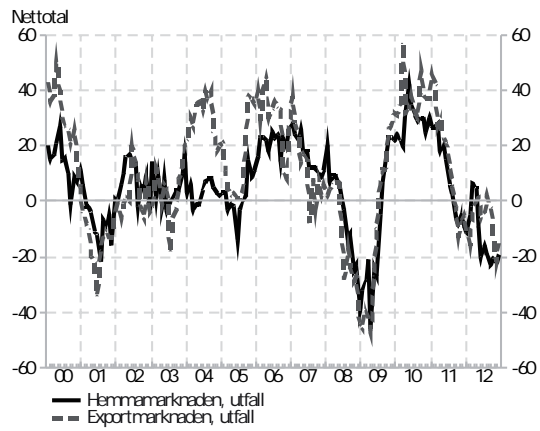
Totala näringslivet

Antalet anställda, säsongrensade värden

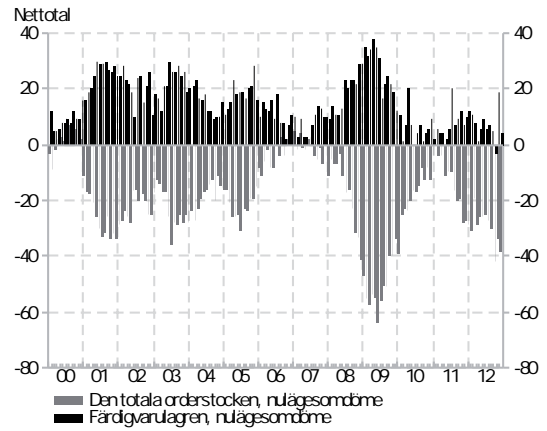

Tillverkningsindustri

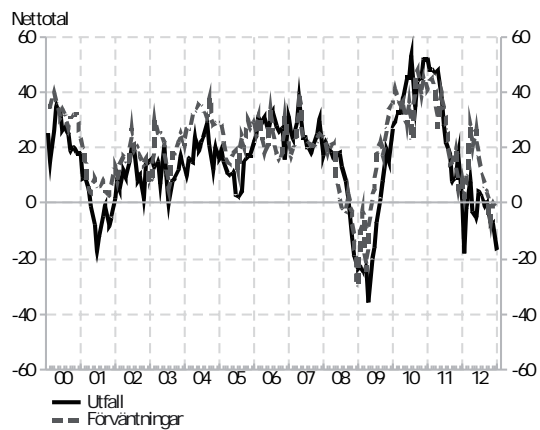
Tillverkningsindustri
Orderingången, säsongrensade värden

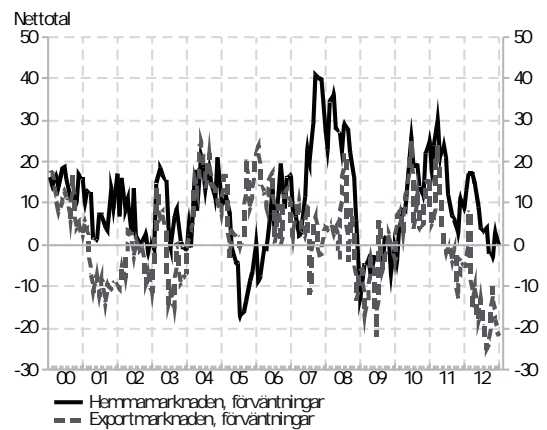
Tillverkningsindustri
Den totala orderstocken och färdigvarulagren, säsongrensade värden

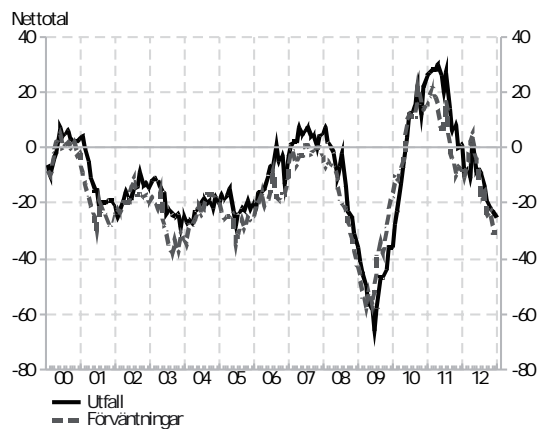
Tillverkningsindustri
Produktionsvolymen, säsongrensade värden

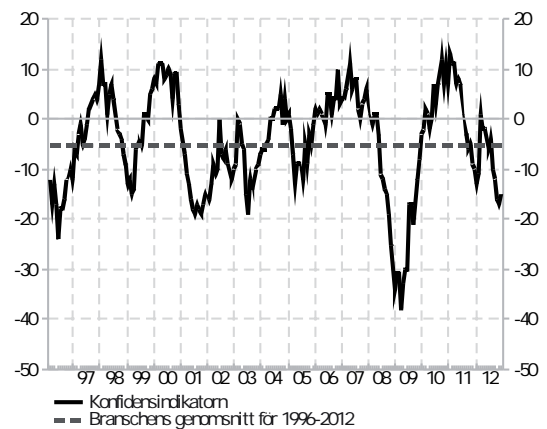
Tillverkningsindustri
Försäljningspriserna

Tillverkningsindustri
Antalet anställda, säsongrensade värden

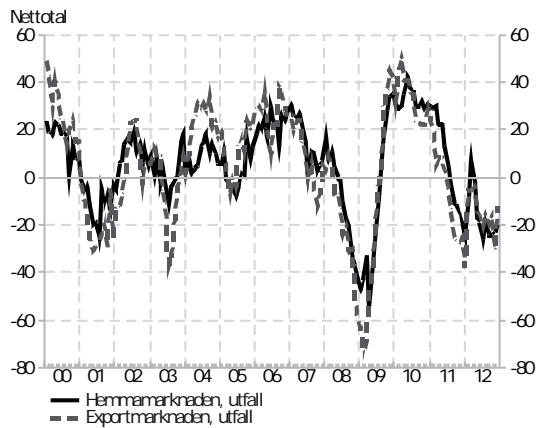

Tillverkningsindustri
Konfidensindikatorn, säsongrensade värden

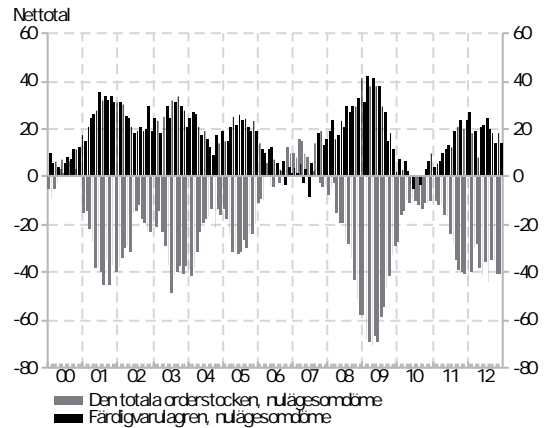

Insatsvaruindustri

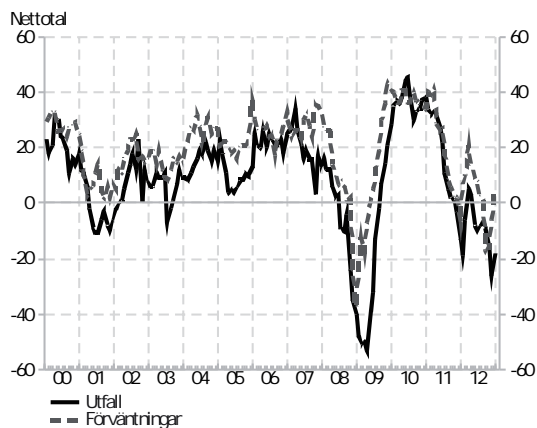
Insatsvaruindustri
Orderingången, säsongrensade värden

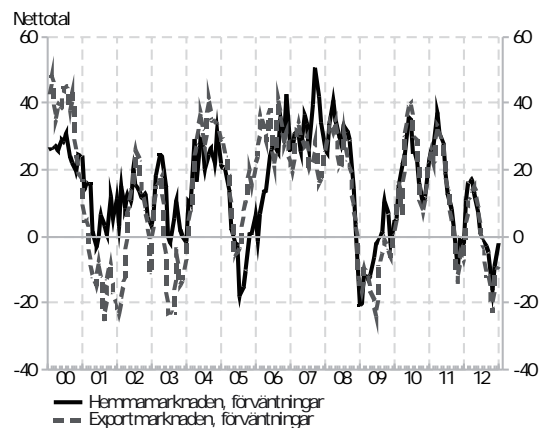
Insatsvaruindustri
Den totala orderstocken och färdigvarulagren, säsongrensade värden

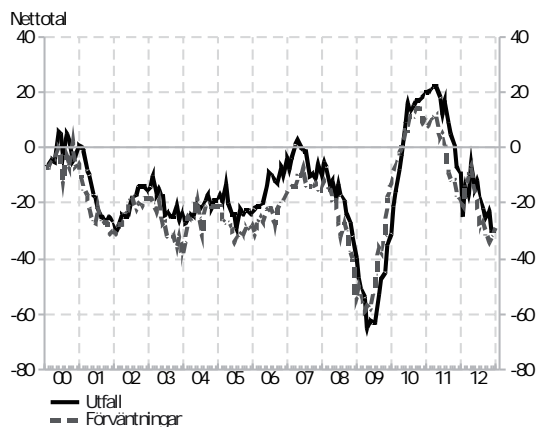
Insatsvaruindustri
Produktionsvolymen, säsongrensade värden

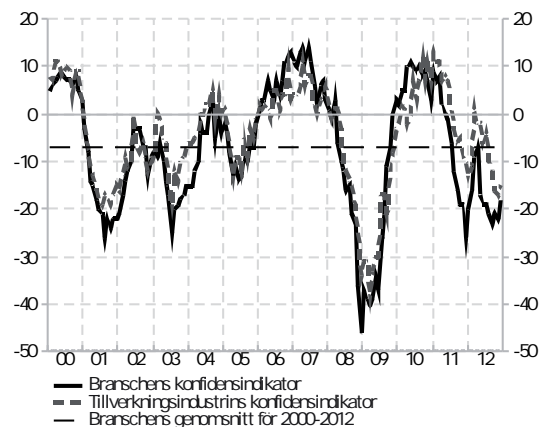
Insatsvaruindustri
Försäljningspriserna

Insatsvaruindustri
Antalet anställda, säsongrensade värden

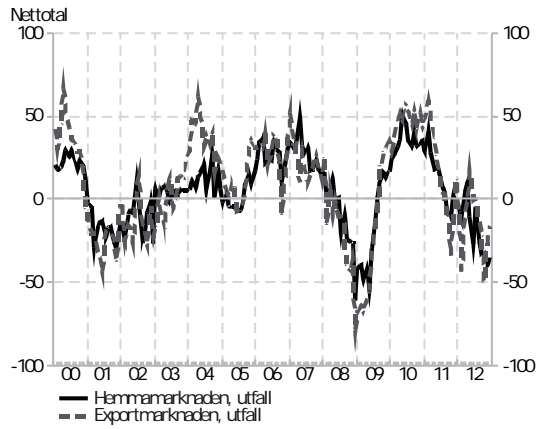

Insatsvaruindustri
Konfidensindikatorn, säsongrensade värden

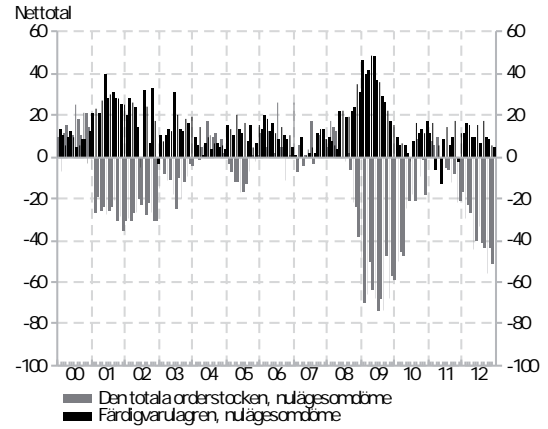

Investeringsvaruindustri

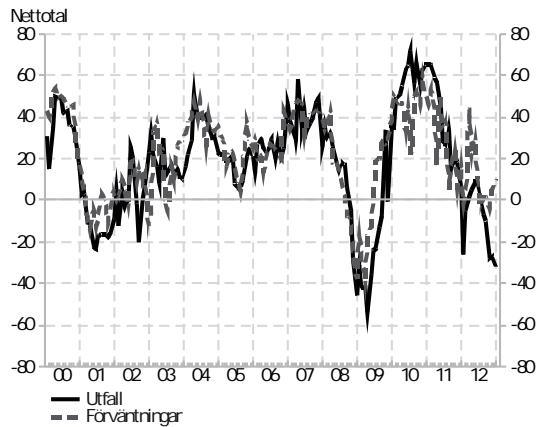
Investeringsvaruindustri
Orderingången, säsongrensade värden

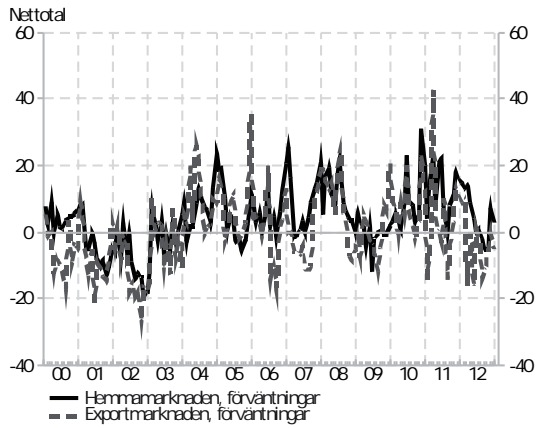
Investeringsvaruindustri
Den totala orderstocken och färdigvarulagren, säsongrensade värden

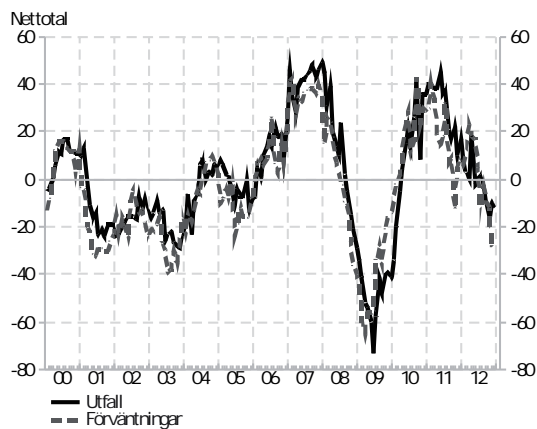
Investeringsvaruindustri
Produktionsvolymen, säsongrensade värden

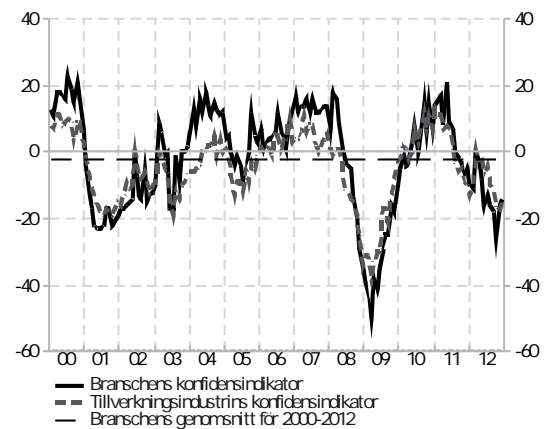
Investeringsvaruindustri
Försäljningspriserna

Investeringsvaruindustri
Antalet anställda, säsongrensade värden

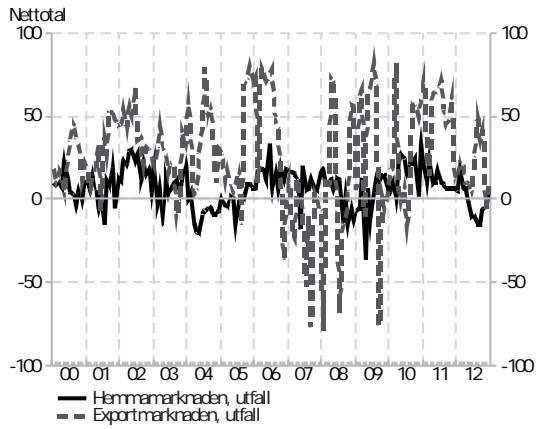

Investeringsvaruindustri
Konfidensindikatorn, säsongrensade värden

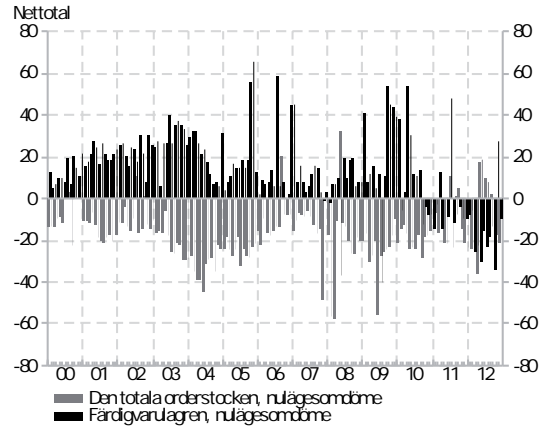

Konsumtionsvaruindustri

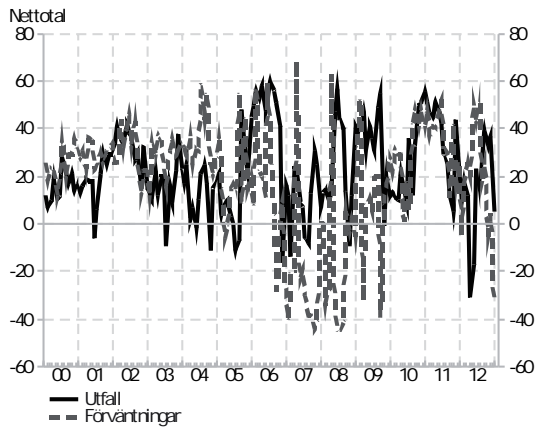
Konsumtionsvaruindustri
Orderingången, säsongrensade värden

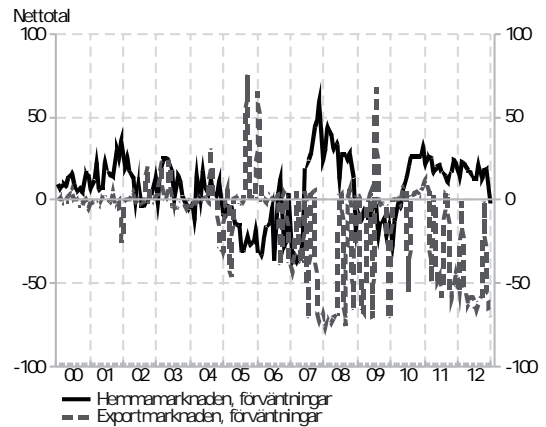
Konsumtionsvaruindustri
Den totala orderstocken och färdigvarulagren, säsongrensade värden

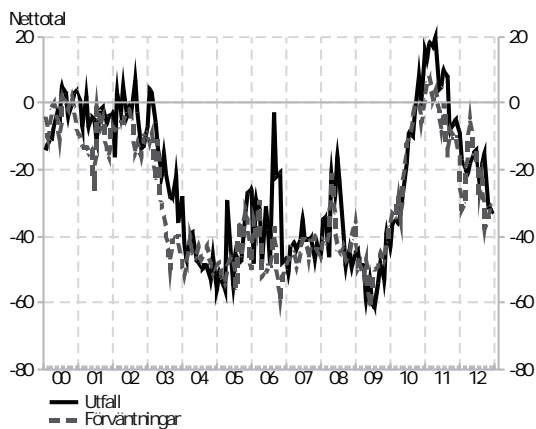
Konsumtionsvaruindustri
Produktionsvolymen, säsongrensade värden

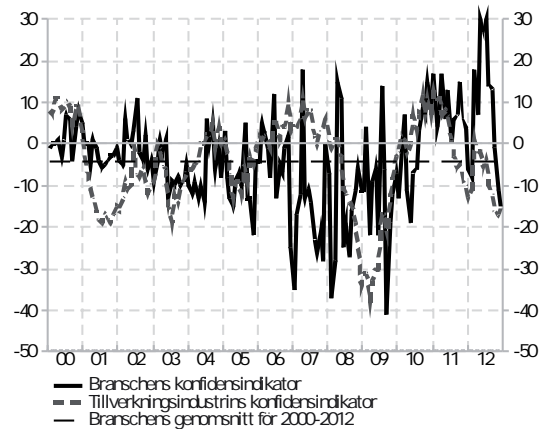
Konsumtionsvaruindustri
Försäljningspriserna

Konsumtionsvaruindustri
Antalet anställda, säsongrensade värden

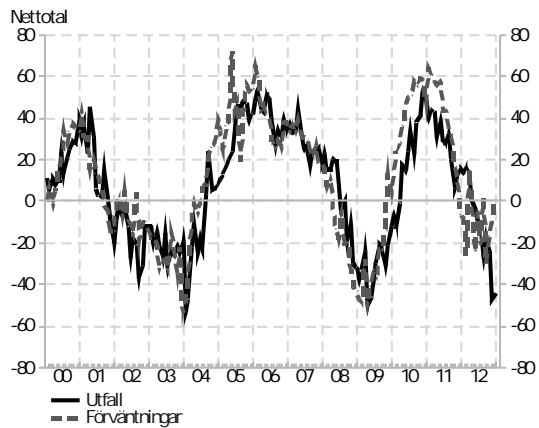

Konsumtionsvaruindustri
Konfidensindikatorn, säsongrensade värden

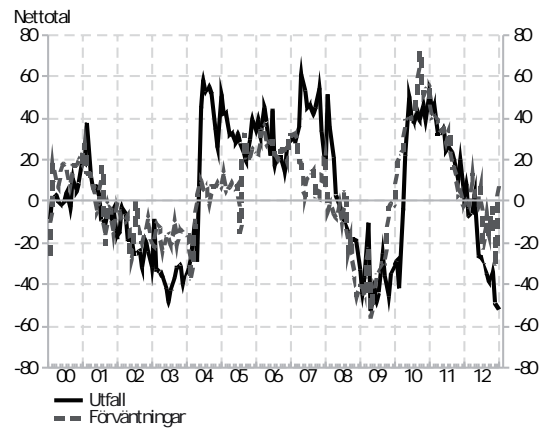

Bygg- och anläggningsverksamhet

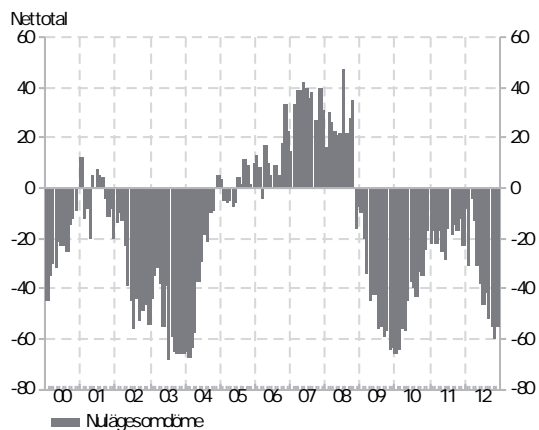
Bygg- och anläggningsverksamhet
Byggandet, säsongrensade värden

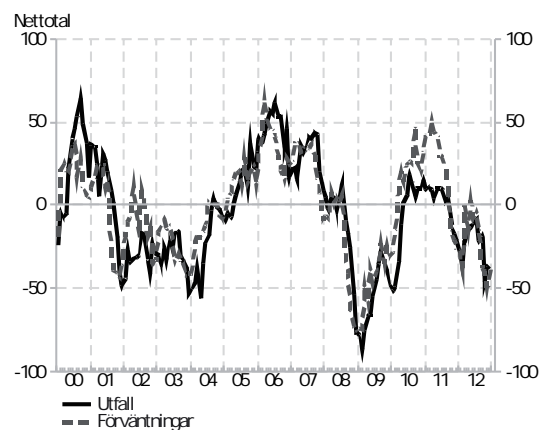
Bygg- och anläggningsverksamhet
Orderstocken, säsongrensade värden

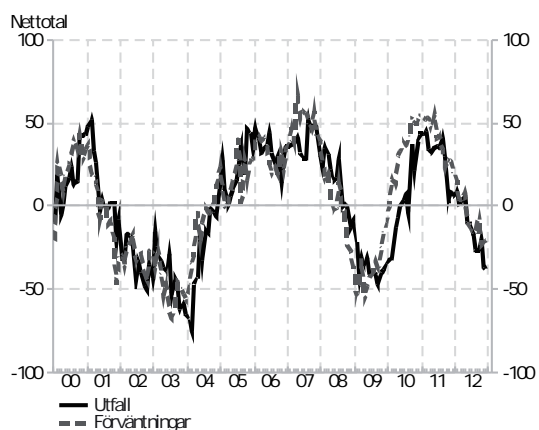
Bygg- och anläggningsverksamhet
Orderstocken, säsongrensade värden

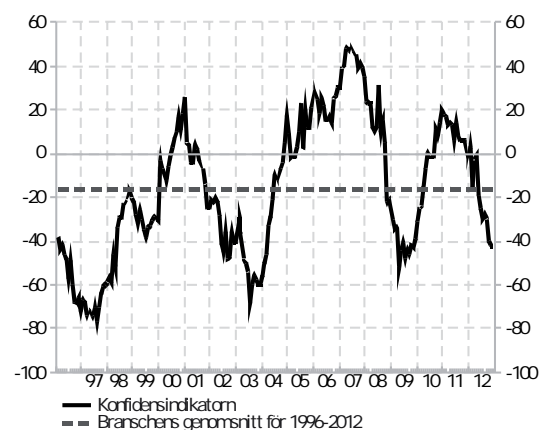
Bygg- och anläggningsverksamhet
Anbudspriserna

Bygg- och anläggningsverksamhet
Antalet anställda, säsongrensade värden

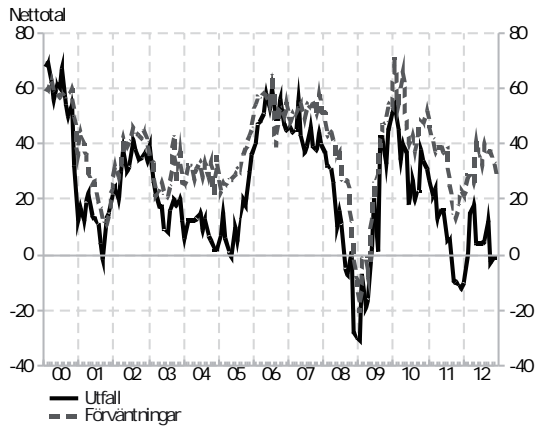
Bygg- och anläggningsverksamhet
Konfidensindikatorn, säsongrensade värden

Detaljhandel

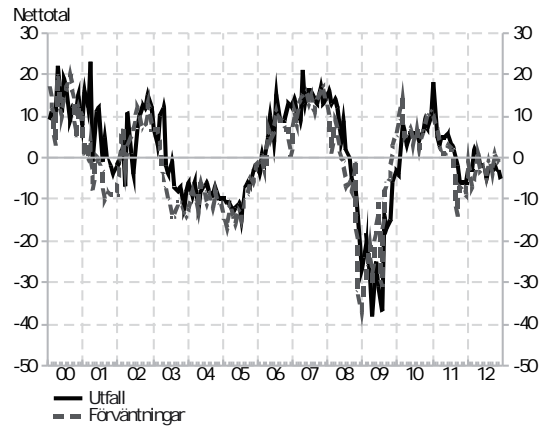
Detaljhandel (inkl. handel med motorfordon; verkstäder)

Försäljningsvolymen, säsongrensade värden

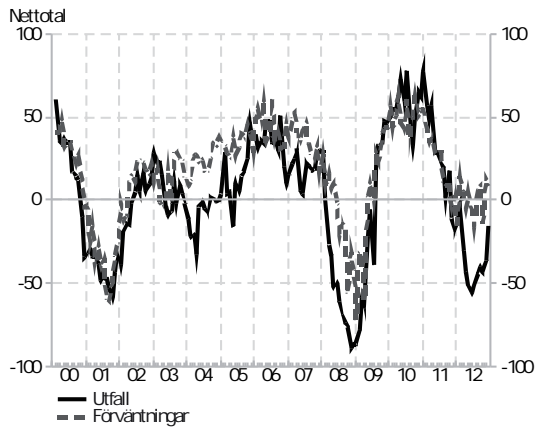
Detaljhandel (inkl. handel med motorfordon; verkstäder)

Antalet anställda, säsongrensade värden

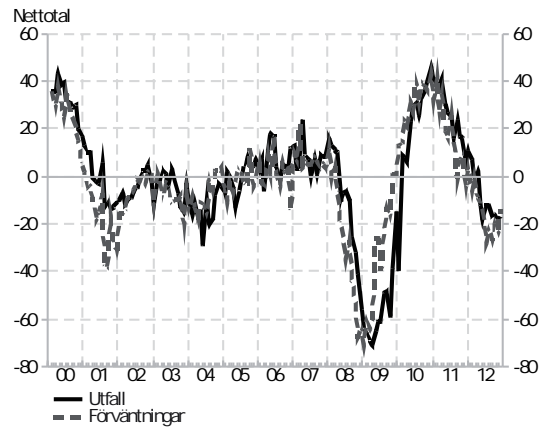
Handel med motorfordon; verkstäder

Försäljningsvolymen, säsongrensade värden

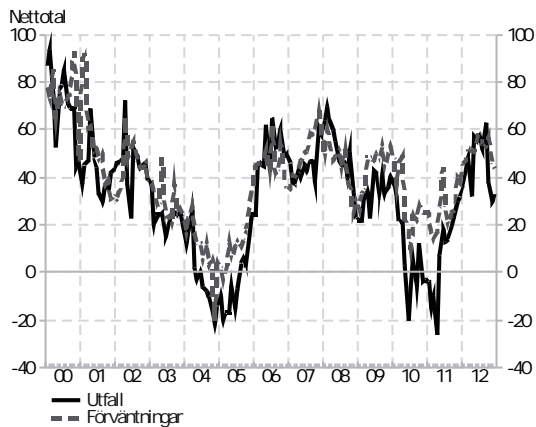
Handel med motorfordon; verkstäder

Antalet anställda, säsongrensade värden

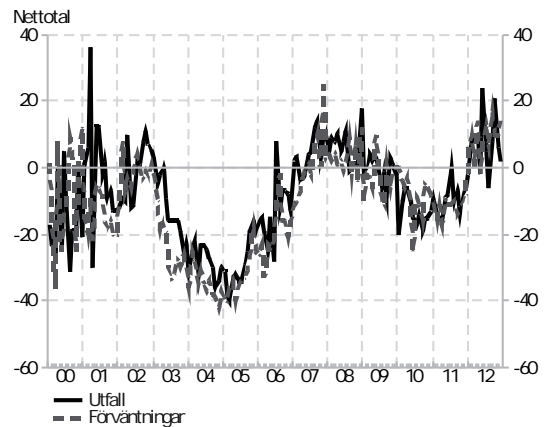
Livsmedelshandel

Försäljningsvolymen, säsongrensade värden

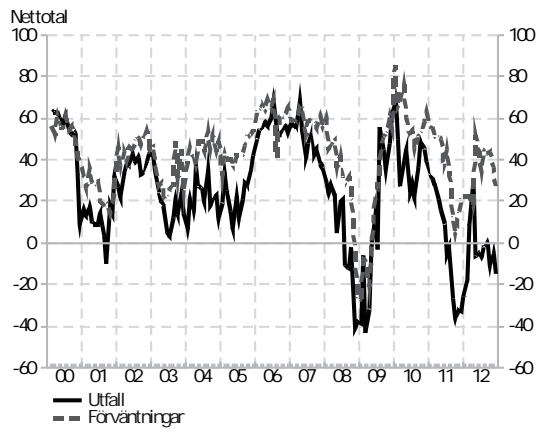
Livsmedelshandel

Antalet anställda, säsongrensade värden

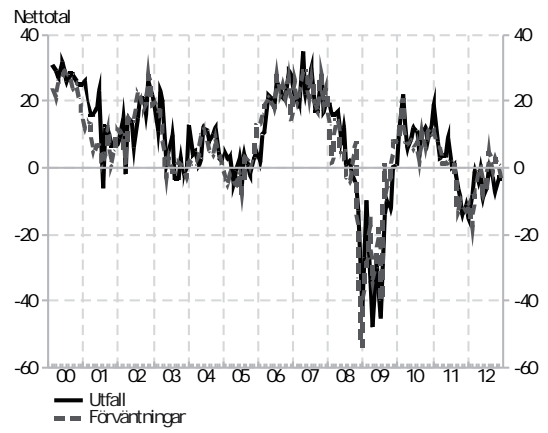

Detaljhandel

Specialiserad butikshandel
Försäljningsvolymen, säsongrensade värden

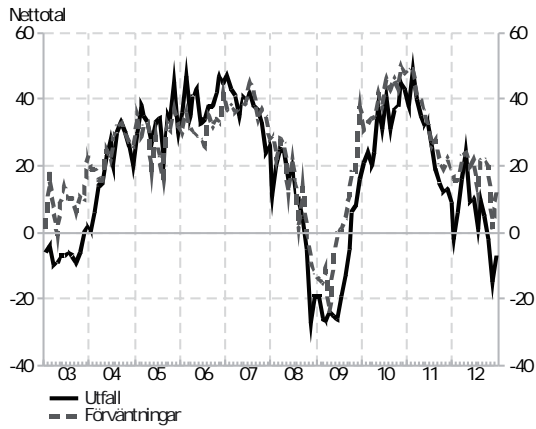
Specialiserad butikshandel
Antalet anställda, säsongrensade värden

Privata tjänstenärings

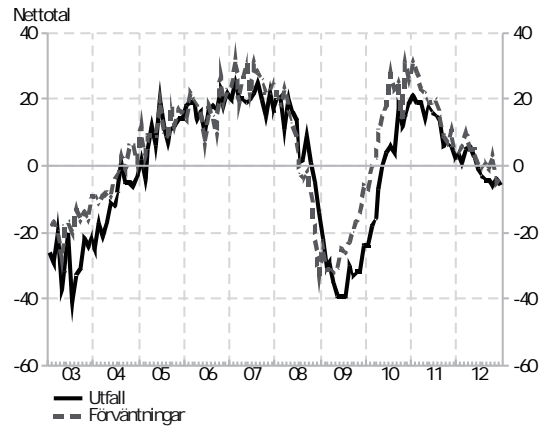
Privata tjänstenärings

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

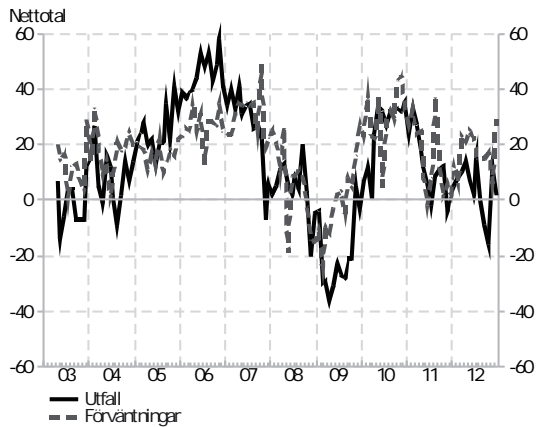
Privata tjänstenärings

Antalet anställda, säsongrensade värden

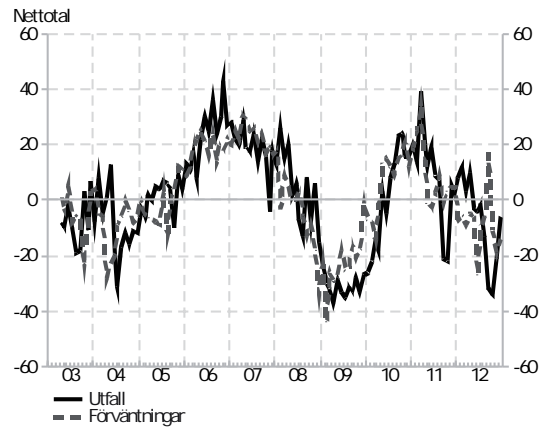
Landtransport

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

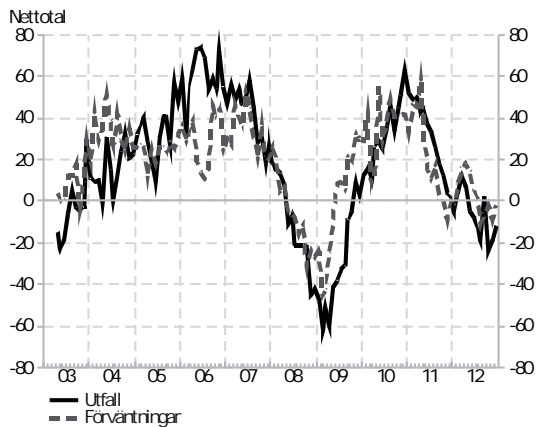
Landtransport

Antalet anställda, säsongrensade värden

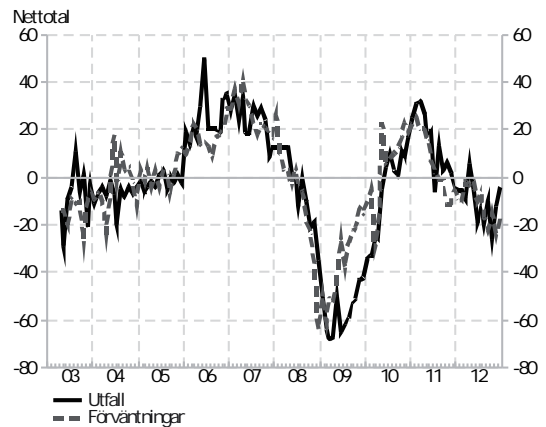
Åkerier

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

Åkerier

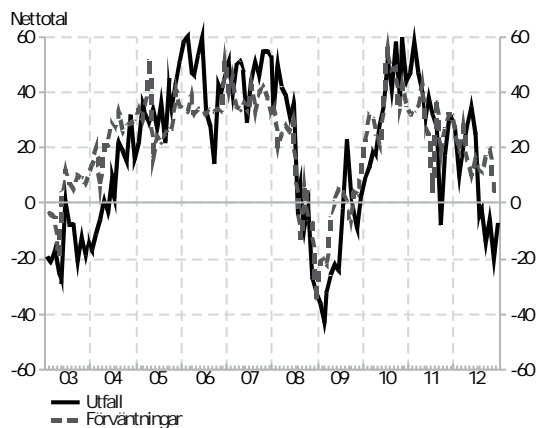
Antalet anställda, säsongrensade värden

Privata tjänstenärings

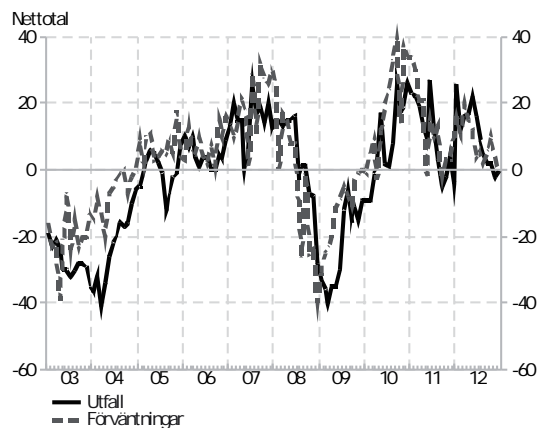
Hotell och restauranger

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

Hotell och restauranger

Antalet anställda, säsongrensade värden

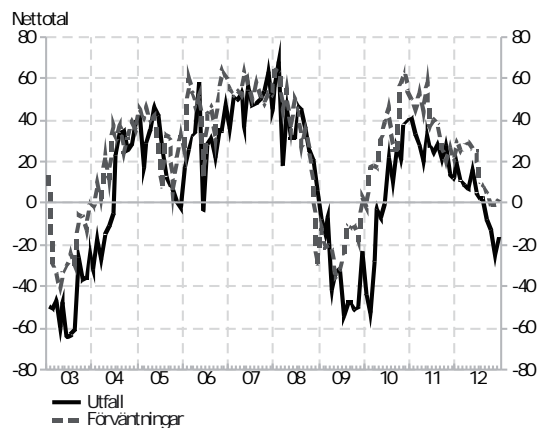
Dataskoluter, programvaruproducenter o.d.

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

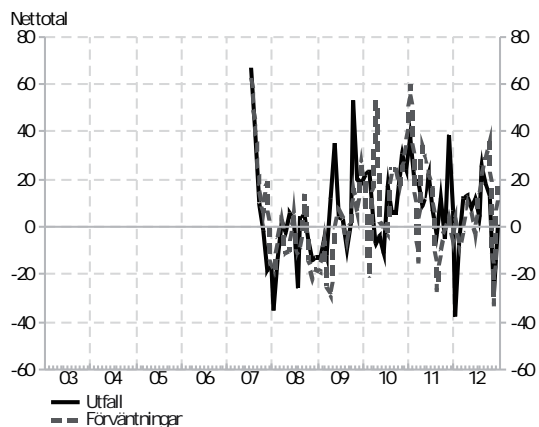
Dataskoluter, programvaruproducenter o.d.

Antalet anställda, säsongrensade värden

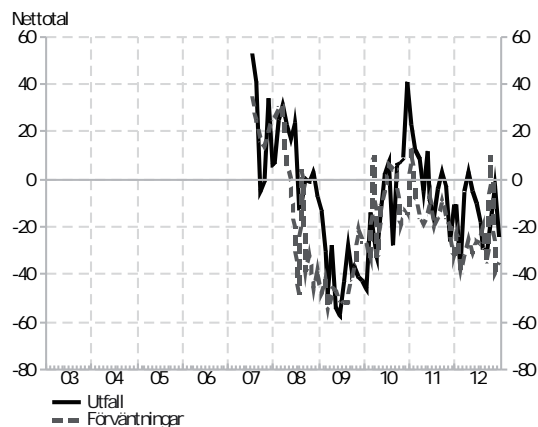
Finans- och försäkringsverksamhet

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

Finans- och försäkringsverksamhet

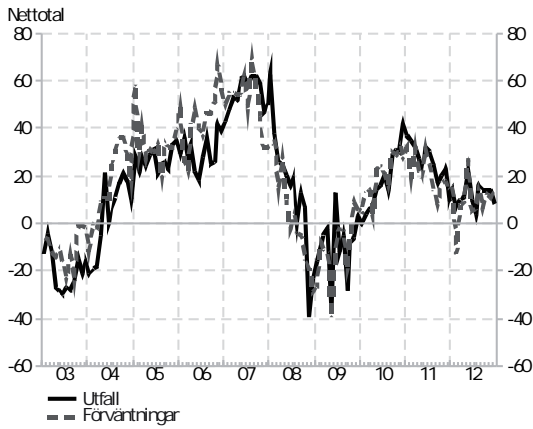
Antalet anställda, säsongrensade värden

Privata tjänstenärings

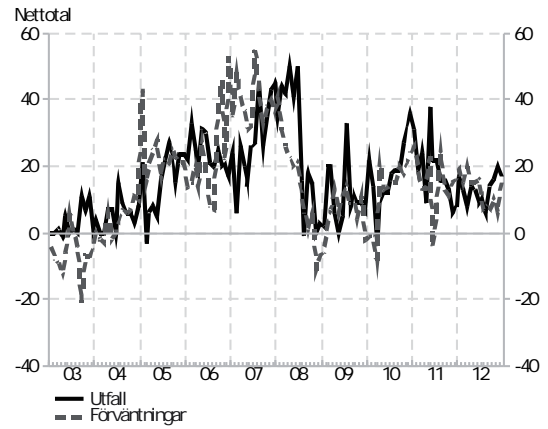
Förvaltare av egna fastigheter

Efterfrågan på företagets tjänster

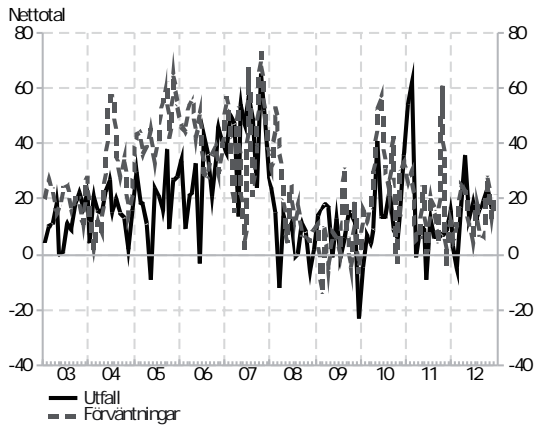
Förvaltare av egna fastigheter

Antalet anställda

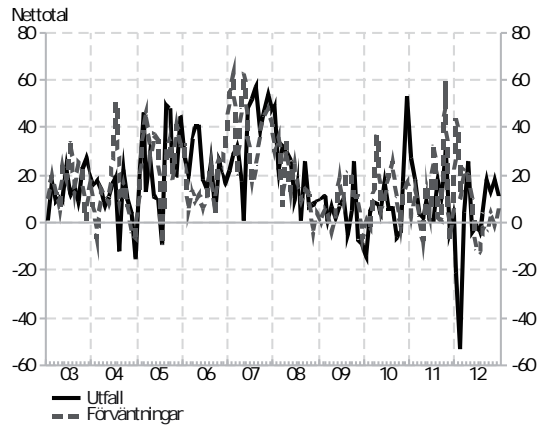
Fastighetsmäklare och -förvaltare

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

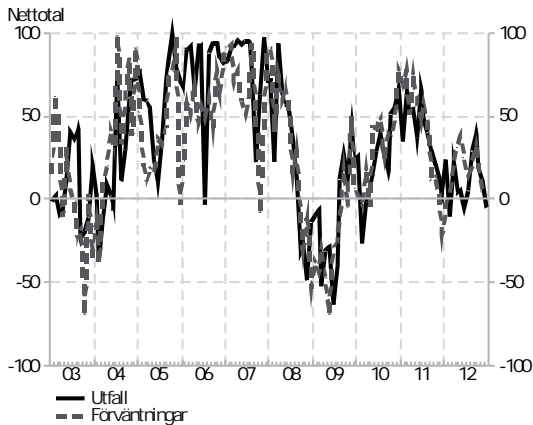
Fastighetsmäklare och -förvaltare

Antalet anställda, säsongrensade värden

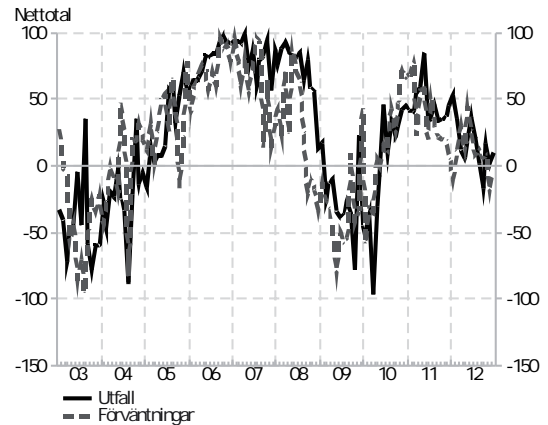
Juridiska och ekonomiska konsultbyråer

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

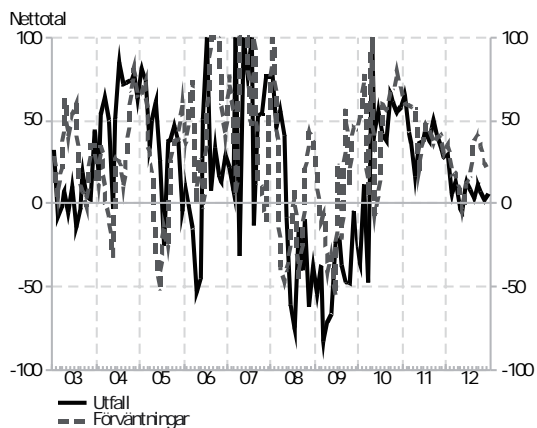
Juridiska och ekonomiska konsultbyråer

Antalet anställda, säsongrensade värden

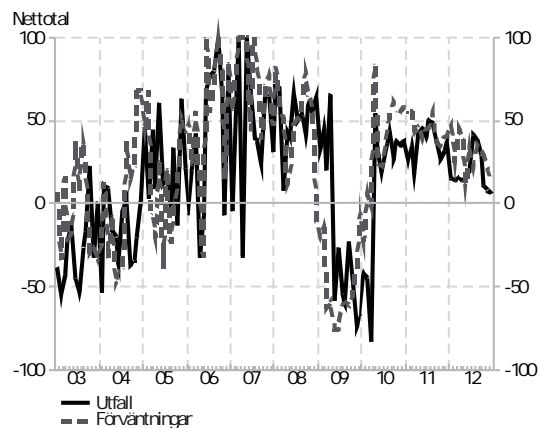

Privata tjänstenäringar

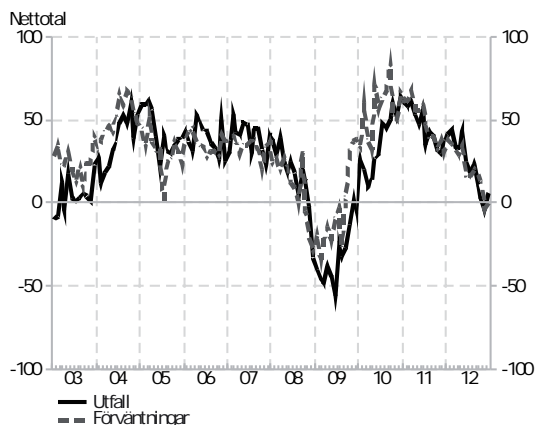
Konsulttjänster, verksamhet huvudkontor
Efterfrågan på företagets tjänster, säsongsrensade värden

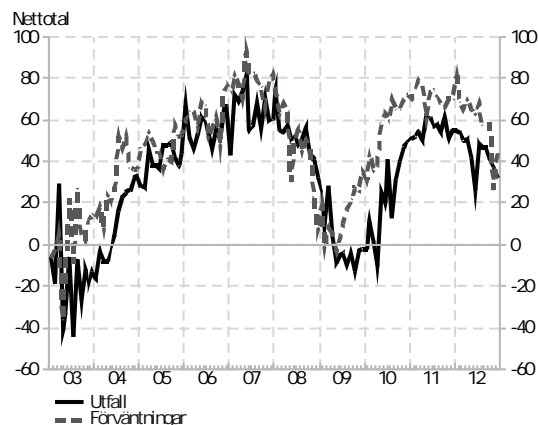
Konsulttjänster, verksamhet huvudkontor
Antalet anställda, säsongsrensade värden

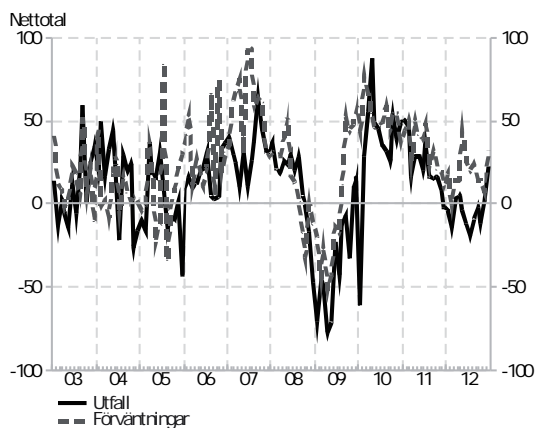
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet
Efterfrågan på företagets tjänster, säsongsrensade värden

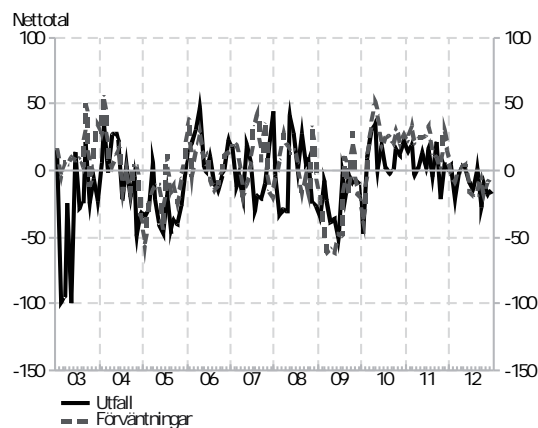
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet
Antalet anställda, säsongsrensade värden

Reklam- och marknadsundersökningsbyråer
Efterfrågan på företagets tjänster, säsongsrensade värden

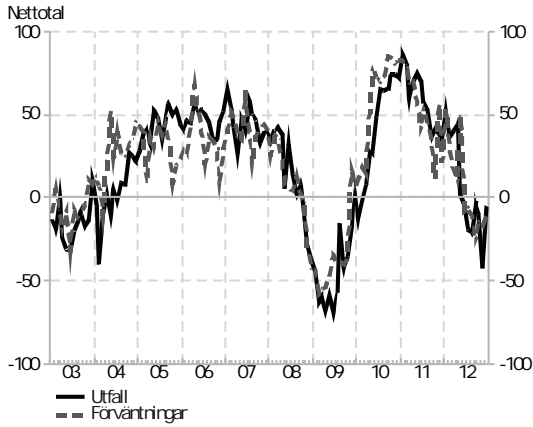
Reklam- och marknadsundersökningsbyråer
Antalet anställda, säsongsrensade värden

Privata tjänstenärings

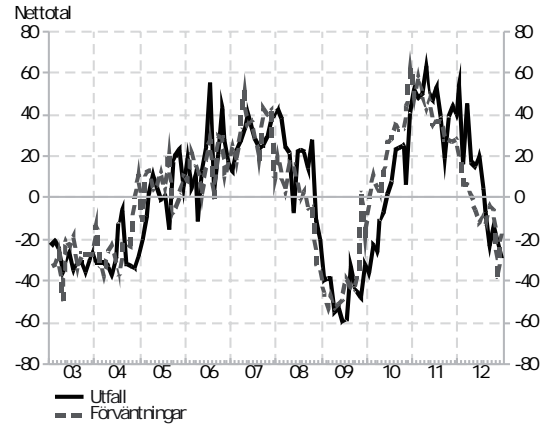
Uthyrningsfirmor

Efterfrågan på företagets tjänster

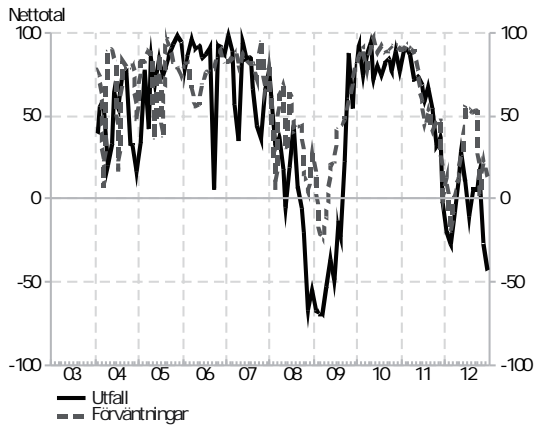
Uthyrningsfirmor

Antalet anställda

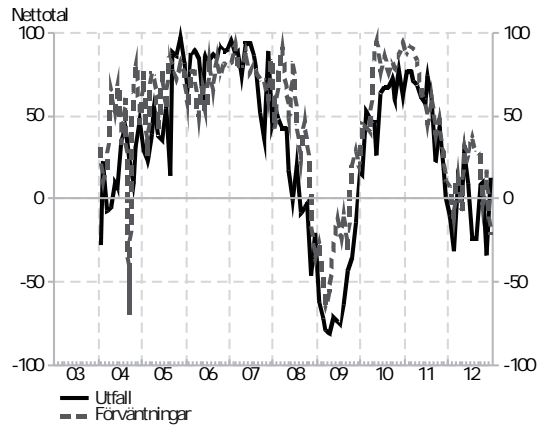
Arbets-, rekryterings- och personaluthyrningsföretag

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

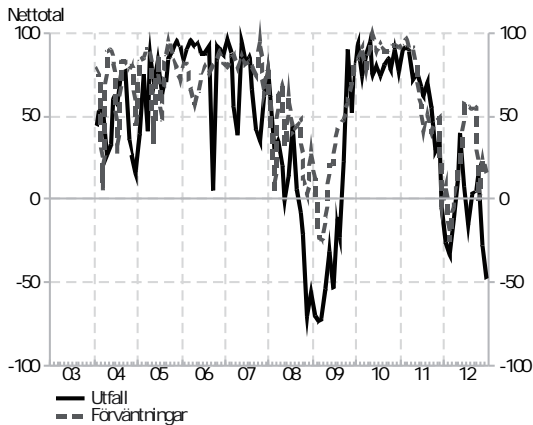
Arbets-, rekryterings- och personaluthyrningsföretag

Antalet anställda, säsongrensade värden

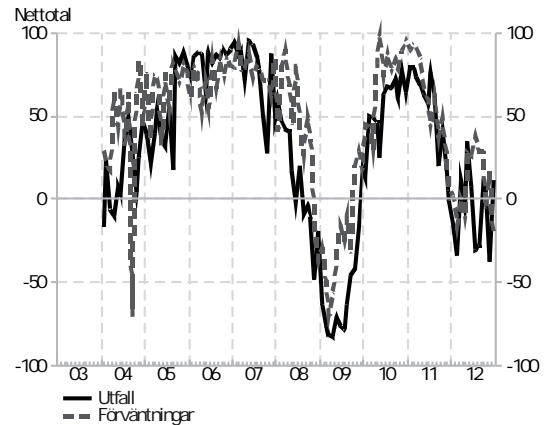
Personaluthyrningsföretag

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

Personaluthyrningsföretag

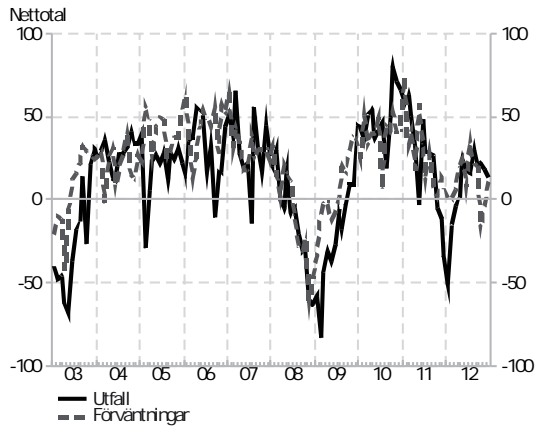
Antalet anställda, säsongrensade värden

Privata tjänstenärings

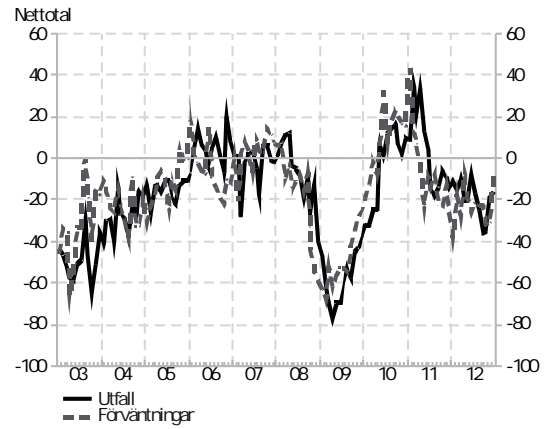
Researrangörer och resebyråer

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

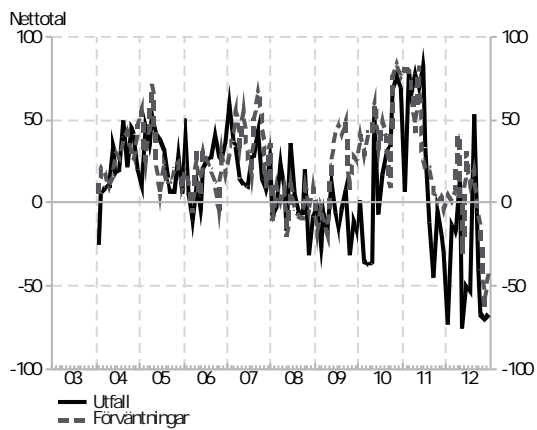
Researrangörer och resebyråer

Antalet anställda, säsongrensade värden

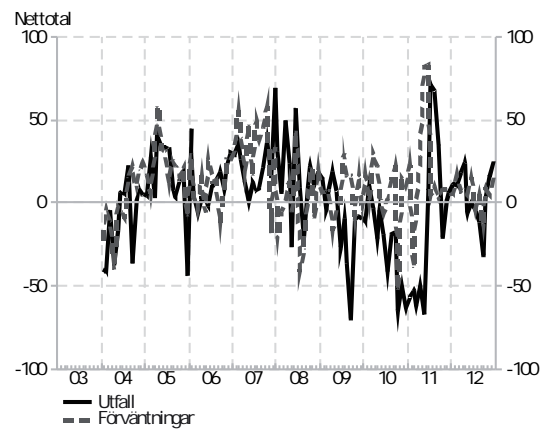
Kontors- och andra företagstjänstföretag

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

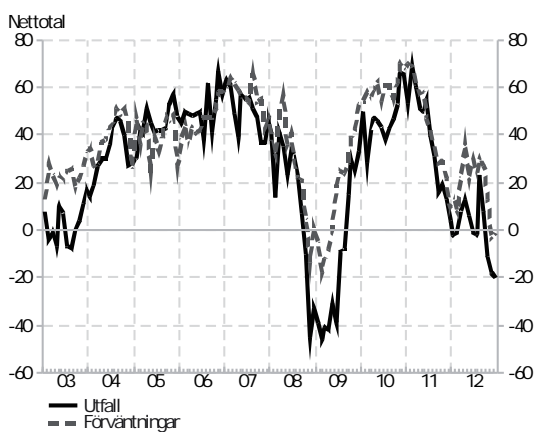
Kontors- och andra företagstjänstföretag

Antalet anställda, säsongrensade värden

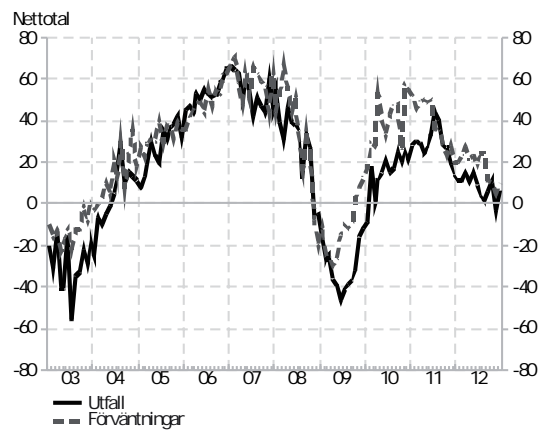
Uppdragsverksamhet

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade värden

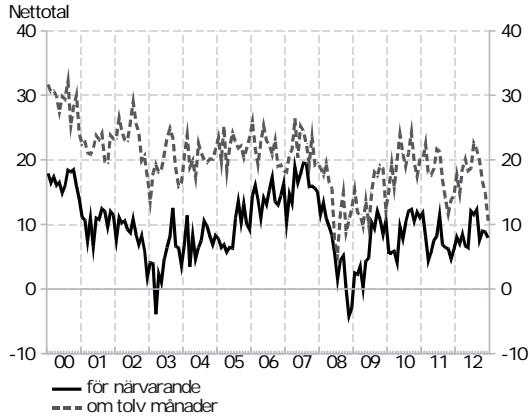
Uppdragsverksamhet

Antalet anställda, säsongrensade värden

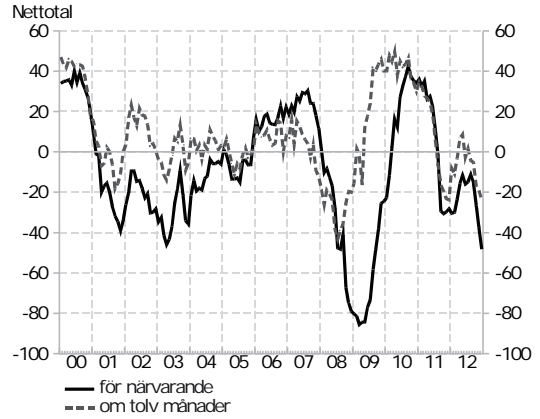

Hushåll

Egen ekonomi
Bättre – Sämre

Ekonomi i Sverige
Bättre – Sämre

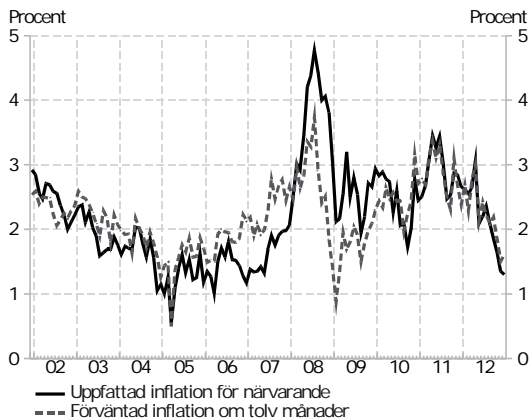
Egen arbetslöshetsrisk nu
Ökat – Minskat

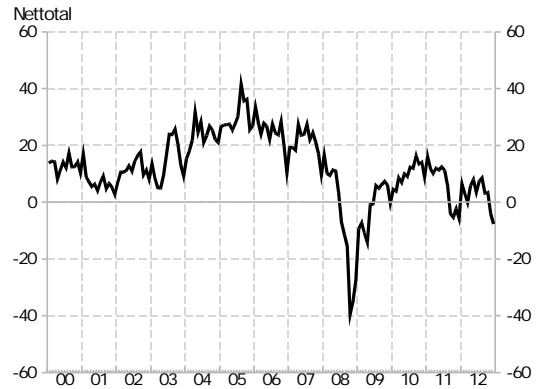
Arbetslösheten 12 månader framåt
Högre – Lägre

Inflationen

Är det i nuläget rätt tidpunkt för att köpa kapitalvaror?

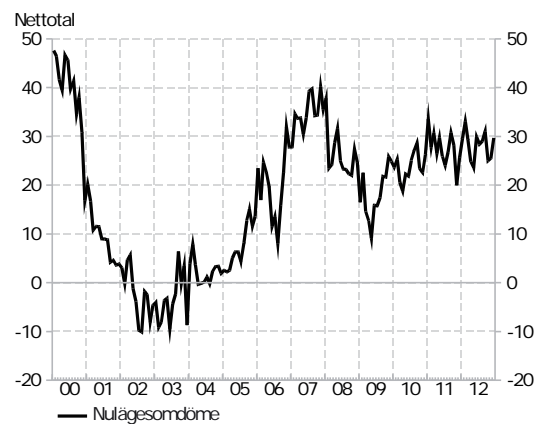

Hushåll

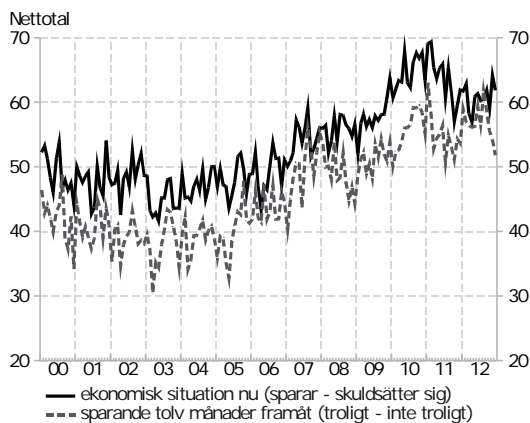
Köp av kapitalvaror 12 månader framåt
Mer – Mindre

Att spara nu är
Fördelaktigt – Ofördelaktigt

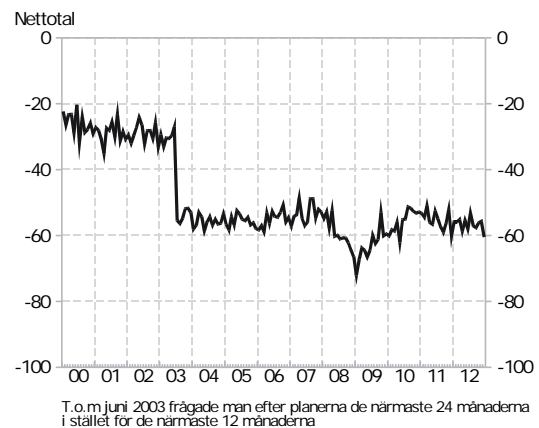

Hushållets sparande

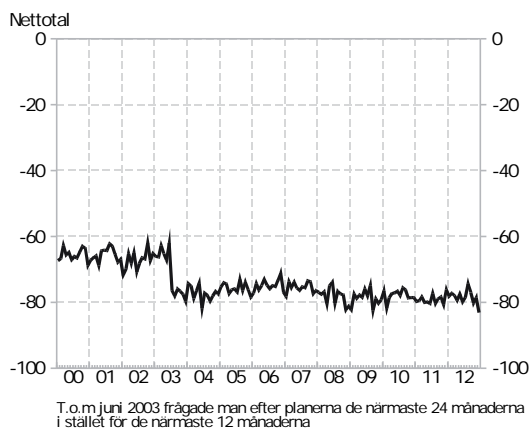
Köp av bil inom 12 månader

Troligt – Inte troligt

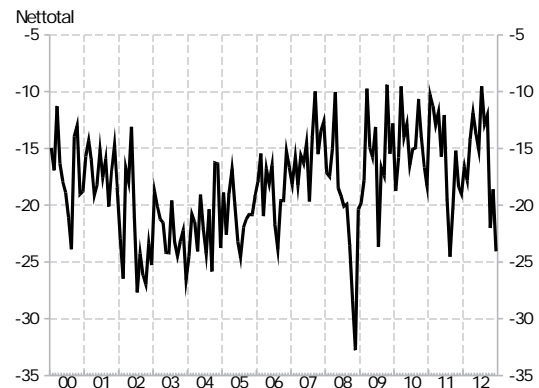
Köp av bostad inom 12 månader

Troligt – Inte troligt

Renovering av bostaden inom 12 månader

Troligt – Inte troligt

Metod

BAROMETERINDIKATORN

Syfte och historik

Barometerindikatorn har som syfte att mäta det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att använda informationen från alla Konjunkturinstitutets barometrar och spegla dem på ett transparent sätt.

Barometerindikatorn började publiceras i februari 2007¹. Förlagan är EU-kommissionens ESI, Economic Sentiment Indicator. EU publicerar även ESI för Sverige, men av främst tekniska skäl kommer Barometerindikatorn inte att anta exakt samma värden som EU:s ESI. Exempelvis definieras hushållens konfidensindikator annorlunda, säsongrensningmetoden är en annan m.m.

Beräkning av barometerindikatorn

Utgångspunkten för Barometerindikatorn är frågor hämtade från enkätundersökningarna Konjunkturbarometern Företag (månad) och Hushåll. Dessa frågor ingår också i de enskilda konfidensindikatorerna i de olika barometrarna.

I Barometerindikatorn används frågornas netttotal (läs mer om netttotal under respektive undersöknings metodavsnitt). Samtliga netttotal säsongrensas med hjälp av X12-ARIMA. Därefter transformeras alla säsongrensade netttotal till den standardiserade fördelningen $N(0,1)$ och antar således medelvärdet 0 och standardavvikelsen 1.

I ett nästa steg summeras dessa normaliserade serier med hjälp av ett viktsystem, där netttotalen för industrin får sammanlagt vikten 40 procent, privata tjänstesektorn 30 procent, detaljhandeln och byggindustrin får vardera 5 procent och slutligen hushållen 20 procent². Observera att vikterna för varje fråga blir beroende av hur många frågor som ingår i varje sektor. Exempelvis ingår fem frågor från hushållssektorn som vardera får vikten 0,04 $((20/100)/5)$. För industrin används tre frågor vilket leder till att varje industrifråga får vikten 0,13 $((40/100)/3)$. Notera även att vissa netttotal ingår med omvänt tecken i summeringen.

Slutligen normaliseras denna tidsserie till en ny serie med medelvärdet 100 och standardavvikelsen 10.

Tolkning av barometerindikatorn

Såsom Barometerindikatorn är konstruerad har den medelvärdet 100 och standardavvikelsen 10. Under antagandet om normalfördelning förekommer värden mellan 90 och 110 i 68 procent av fallen, medan värden över 110 respektive under 90 förekommer i 16 procent av fallen vardera. Tolkningen av Barometerindikatorns utfall blir då att värden över 100 motsvarar en starkare ekonomi än normalt och värden över 110 en mycket starkare ekonomi än normalt. Värden under 100 respektive under 90 har motsvarande tolkning i termer av svagare och mycket svagare ekonomi än normalt. Detta illustreras även av plus- och minustecknen under begreppet ”Läget” (läs mer om begreppet under avsnittet ”Läget”).

¹ Startpunkt för Barometerindikatorn är augusti 1996. Fram till 2003 har vissa approximationer förekommit. Approximationen omfattar dels detaljhandels tre tidsserier mellan augusti 1996 till januari 2000, dels privata tjänstesektorns tidsserier (en från augusti 1996 till mars 2003 och två tidsserier från augusti 1996 till november 2001).

² Detta viktsystem är detsamma som tillämpas inom EU vid beräkningen av ESI. Konjunkturinstitutet har prövat ett totalt närliggande viktsystem för att se vilket som har högst förklaringsvärde när det gäller att skatta procentuell förändring av BNP. Skillnaderna visade sig inte vara stora vad gäller förklaringsvärdet.

En viktig uppgift för Barometerindikatorn är att sammanfatta de bakomliggande företags- och hushållsenkäterna på ett så lättolkat sätt som möjligt. Därför motsvaras de netttotal som ingår i Barometerindikatorn av samtliga netttotal som bygger upp de enskilda konfidensindikatorerna i de olika barometrarna. Efter bearbetningen summeras netttotalen med hjälp av viktsystemet beskrivet ovan, vilket innebär en hög grad av transparens. T. ex. kan en ökning av Barometerindikatorn oftast enkelt härledas till att någon eller några av de ingående sektorerna går bättre.

Lägg dock märke till att viktsystemet inte tillämpas direkt på delsektorernas konfidensindikatorer utan på konfidensindikatorernas ingående netttotal. Fördelen med bearbetningen av netttotalen är att man undviker att Barometerindikatorns förändringar regelmässigt domineras av de enskilda netttotal som normalt varierar mest, dvs. har högst historisk volatilitet. Nackdelen är en viss förlust av transparens när man ska tolka förändringarna av Barometerindikatorn i förhållande till förändringarna av delsektorernas konfidensindikatorer.

Barometerindikatorn avser att ge ett sammanfattande mått på det aktuella stämmningsläget i den svenska ekonomin. Utgångspunkten för indikatorn, d.v.s. enkätundersökningarna till företag och hushåll, ger visserligen en bred informationsbas, men inte tillräckligt bred för att täcka hela försörjningsbalansen i nationalräkenskaperna. Till exempel saknas information om den offentliga sektorn.

För att ändå ge en fingervisning om Barometerindikatorns egenskaper har Konjunkturinstitutet analyserat hur Barometerindikatorn kan användas vid bedömningar av BNP-tillväxten³. Måttstocken är förändringen av BNP eftersom Barometerindikatorn ger information om ett kvartal 2-5 månader innan BNP-tillväxten för samma kvartal publiceras av SCB.

Tolkningen av den kvantitativa relationen mellan Barometerindikatorn och förändringen av BNP ger att om Barometerindikatorn ökar med 10 enheter ett kvartal svarar det mot att uppräknad årstakt och kalenderkorrigerad årstakt för BNP ökar med 1,1 respektive 1,3 procentenheter. Den generella slutsatsen är att Barometerindikatorn har en relativt stark samvariation med förändringen av BNP.

FÖRETAG

Syfte och historik

Konjunkturbarometern Företag har till syfte att ge snabba, kvalitativa indikationer om utfall, nuläge och förväntningar för viktiga ekonomiska variabler där det ännu inte finns kvantitativa uppgifter.

Konjunkturbarometern Företag ges ut både månads- och kvartalsvis. De kvartalsvisa undersökningarna började Konjunkturinstitutet göra på 1950-talet. Sedan 1996 görs även månadsundersökningar. Det som skiljer undersökningarna åt är att kvartalsundersökningen innehåller fler frågor. Alla EU-länder genomför liknande företagsundersökningar varje månad och frågorna i Konjunkturinstitutets barometrar är harmoniserade enligt EU:s riktlinjer.

Urval och viktning

Varje undersökningstillfälle frågar Konjunkturinstitutet företrädare för svenska företag om nuläget och vad de tror om framtiden. Företagsurvalet hämtas från SCB:s företagsdatabas och förnyas varje år, då en del av företagen byts ut samtidigt som alla företag får nya vikter. Företag med över 100 anställda är dock med i varje undersökning. Urvalet är stratifierat på storleksklass och bransch. Antal företag och urvalsgränser för respektive bransch framgår av tabellen på nästa sida.

³ Se fördjupningsruta i Konjunkturläget Mars 2007 "Barometerindikatorn sammanfattar företagets och hushållens syn på ekonomin".

Konjunkturbarometern Företag	SNI 07	Urvalsgränser antal anställda	Antal företag
Tillverkningsindustri	10-33	≥20	1594
Byggindustri	41-42 ¹	≥20	481
Handel			1635
Handel med motorfordon; verkstäder	45	≥20	193
Partihandel	46	≥10	326
Specialiserad butikshandel	47.3-9, 47.19	≥5	619
Livsmedelshandel	47.2, 47.11	≥50	497
Privata tjänstenärings	49-96	≥ 20 ²	2766
Totala näringslivet			6476

¹ Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet (sni 43) har en urvalsgräns på 10 anställda

² Restauranger, arkitekter och egna fastighetsförvaltare har en annan urvalsgräns

För att varje enskilt företags svar ska motsvara dess relativa storlek i populationen, bearbetas enkätsvaren per urvalsbransch och stratum (storleksklass). De vikter som används skiljer sig åt för olika frågor och näringsgrenar. För tillverkningsindustrin används främst förädlingsvärde som vikt, men även antalet anställda används för frågor som rör sysselsättningen. För byggindustri, handel och tjänstesektorer används antalet anställda.

Företagens svar räknas upp enligt (delbranschuppräknning med hänsyn tagen till bortfall):

$$\sum \frac{N_j}{n_j} * \frac{\sum_{i=1}^{n_j} W_j}{\sum_{i=1}^{n_j} W_j^{(+,=,-)}} * \sum_{i=1}^{n_j} W_j^{(+)}$$

N_j = antal företag i populationen per stratum

n_j = antal företag i urvalet per stratum

$\sum_{i=1}^{n_j} W_j$ = totala viktsumman för företag i urvalet per stratum

$\sum_{i=1}^{n_j} W_j^{(+,=,-)}$ = summa vikter per stratum för alla företag som besvarat frågan

$\sum_{i=1}^{n_j} W_j^{(+)}$ = summa vikter per stratum för ett visst svarsalternativ

Enkäter

I undersökningen används fyra stycken olika enkäter: en för tillverkningsindustri, en för byggindustri, en för handel och en för privata tjänstenärings. Enkäten ställs till företagsledningen och är utformad så att det ska gå snabbt och enkelt att svara. Frågorna omfattar såväl utfall för de tre senaste månaderna som förväntningar och planer för de kommande tre månaderna. I tabellen nedan visas månadsundersökningens frågor och svarsalternativ.

Fråga	Svarsalternativ			
Tillverkningsindustri				
101	Produktionsvolymen har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat
102	Orderingången på hemmamarknaden har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat
103	Orderingången på exportmarknaden har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat
104	Den totala orderstocken är för närvarande	förhållandevis stor	lagom	för liten
105	Exportorderstocken är för närvarande	förhållandevis stor	lagom	för liten
106	Färdigvarulagren är för närvarande	för stora	lagom	för små
107	Antalet anställda i företaget har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat
201	Produktionsvolymen väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska
202	Försäljningspriserna på hemmamarknaden väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska
203	Försäljningspriserna på exportmarknaden väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska
204	Antalet anställda i företaget väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska
Byggindustri				
101	Byggandet har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat
102	Anbudspriserna har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat
103	Orderstocken har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat
104	Orderstocken är för närvarande	förhållandevis stor	lagom	för liten
106	Antalet anställda har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat
Vilken faktor är för närvarande det främsta hindret för ett ökat byggande:				
1071	inget			
1072	otillräcklig efterfrågan			
1073	brist på maskinkapacitet och/eller byggnadsmaterial			
1074	brist på arbetskraft			
1075	vädret			
1076	finansiella restriktioner			
1077	andra faktorer			
201	Byggandet beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska
202	Anbudspriserna beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska
203	Orderstocken beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska
204	Antalet anställda beräknas under de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska
Handel				
101	Försäljningsvolymen har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat
102	Företagets nuvarande försäljningssituation bedöms vara	god	tillfredsställande	dålig
103	Varulagren bedöms för närvarande vara	för stora	lagom	för små
104	Antalet anställda har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat
201	Försäljningsvolymen väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska
202	Försäljningspriserna väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska
203	Inköpen av varor väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrade	minska
204	Antalet anställda väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska
205	Företagets försäljningssituation väntas på 6 mån sikt bli	bättre	oförändrad	sämre
Privata tjänstenäringsar				
101	Hur har företagets verksamhet utvecklats de senaste 3 mån	förbättrats	oförändrad	försämrats
102	Efterfrågan på företagets tjänster har de senaste 3 mån	ökat	oförändrad	minskat
103	Volymen på inläggande uppdrag/order bedöms för närvarande vara	förhållandevis stor	lagom	för liten
104	Försäljningspriserna har de senaste 3 mån	ökat	oförändrade	minskat
105	Antalet anställda har de senaste 3 mån	ökat	oförändrat	minskat
201	Efterfrågan på företagets tjänster väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrad	minska
202	Försäljningspriserna väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska
203	Antalet anställda väntas de närmaste 3 mån	öka	oförändrat	minska

Nettotal

Företagens svar vägs samman och normeras så att den procentuella fördelningen för de olika svarsalternativen summerar till 100. För att lättare kunna presentera och analysera resultaten används nettotal. Nettotalet är saldot mellan andelen företag som uppgett en ökning respektive en minskning för en viss fråga. Exempel: 40% av företagen uppger att produktionsvolymen har ökat och 10% att den har minskat (50% uppger att den är oförändrad). Nettotalet blir i det här fallet 30 ($40-10=30$). Observera att ett nettotal på 30 kan bildas av en mängd olika svarsfördelningar. Från 30/70/0 till 70/0/40, där den första varianten är den mest lättolkade. Av nettotalen bildas sedan tidsserier och för frågor som endast har ja eller nej som svarsalternativ bildas tidsserien av den procentuella andelen företag som svarat ja.

Vid tolkningen av storleken på nettotalen är det viktigt att ta hänsyn till branschens struktur. En idealisk branschstruktur består av många jämnstora företag, men de flesta branscher ser emellertid annorlunda ut. I några branscher ingår endast ett fåtal stora företag, medan andra branscher består av ett relativt stort antal små företag, men domineras av ett fåtal större. I de flesta branscher finns dock ett tydligt samband mellan storleken på nettotalen och storleken på den kvantitativa förändringen.

I branscher med få och stora företag blir sambandet mer osäkert. I exempelvis massaindustrin, som dessutom har ett tämligen enhetligt produktsortiment, behöver stora nettotal inte nödvändigtvis innebära kraftiga kvantitativa förändringar.

En annan aspekt vid tolkningen av resultaten är nollinjen i diagrammen. Om kurvan för en flödesvariabel (exempelvis orderingång) är stigande och befinner sig över nollinjen, innebär det att orderingången ökar och det i större omfattning än tidigare. Om däremot kurvan för orderingången är stigande men befinner sig under nollinjen, betyder detta att orderingången fortfarande minskar, men i mindre omfattning än tidigare.

För en del variabler bör nollinjen dessutom inte tillmätas sitt absoluta värde. Detta gäller främst frågor där företagen uppmanas att lämna omdömen om de egna order- och lagerstockarna. Här bör man relatera omdömet till ett historiskt genomsnitt istället för till nollinjen. I diagrammet för konfidensindikatorn finns ett sådant genomsnitt och det ligger klart under nollinjen (cirka -10). Detta visar en tendens hos företagen att vara något mer negativa i sina omdömen än vad det faktiska läget är.

Konfidensindikatorn och "Läget"

Som ett sammantaget mått på situationen i branschen används ofta konfidensindikatorn. Konfidensindikatorn, som är ett genomsnitt av flera frågor, innehåller följande frågor för respektive bransch (frågenummer inom parantes):

Tillverkningsindustri: Den totala orderstocken, nulägesomdöme (104) – färdigvarulagren, nulägesomdöme (106) + produktionsvolymen, förväntningar (201)

Byggindustri: Orderstocken, nulägesomdöme (104) + antalet anställda, förväntningar (204)

Handel: Försäljningsvolymen, utfall (101) – varulagren, nulägesomdöme (103) + försäljningsvolymen, förväntningar (201)

Privata tjänstenärningar: Utvecklingen av företagets verksamhet, utfall (101) + efterfrågan på företagets tjänster, utfall (102) + efterfrågan på företagets tjänster, förväntningar (201)

För alla konfidensindikatorerna används begreppet ”Läget” för att på ett enkelt sätt åskådliggöra en uppgång respektive nedgång. Under antagandet om normalfördelning ligger ca 68% av observationerna inom 1 standardavvikelse från medelvärdet och ca 95% av observationerna inom 2 standardavvikelser från medelvärdet. Med bakgrund av detta tilldelas indikatorn för aktuell månad tecknet:

- ++ Läget är mycket starkt, när konfidensindikatorn ligger mer än 1 standardavvikelse över medelvärdet
- + Läget är starkt, när konfidensindikatorn ligger mindre än 1 standardavvikelse över medelvärdet
- Läget är svagt, när konfidensindikatorn ligger mindre än 1 standardavvikelse under medelvärdet
- Läget är mycket svagt, när konfidensindikatorn ligger mer än 1 standardavvikelse under medelvärdet

Sannolikheten för ”+” och ”-” blir då 34% vardera medan sannolikheten för ”++” och ”--” 16% vardera. Det bör dock observeras att ingen noggrann genomgång av giltigheten i antagandet att tidsserierna är normalfördelade har genomförts. Framför allt när det gäller tjänstesektorn, för vilken tidsserierna är betydligt kortare än för övriga sektorer, bör tolkningen av ”Läget” göras med försiktighet. Här får begreppet ”Läget” en annan betydelse än för övriga branscher.

Säsongsrensning

Den som svarar på enkäten uppmanas att bortse från säsongberoende förändringar. För en del frågor och i vissa branscher har uppgiftslämnaren emellertid svårt att helt skilja mellan säsong- och konjunkturberoende förändringar. Detta innebär att respondentens korrigering för säsongvariationer inte alltid är tillräcklig. Materialet kan alltså innehålla säsongvariation.

I Konjunkturbarometern Företag säsongrensas därför alla tidsserier med undantag för försäljningspriserna. Konjunkturbarometern Företag säsongrensas med X12-ARIMA. Icke säsongrensade tidsserier levereras till EU som i sin tur använder en annan programvara, Daintes. Detta gör att de säsongrensade tidsserierna som Konjunkturinstitutet publicerar kan skilja sig från motsvarande serier publicerade av EU.

Totala näringslivet

De variabler som ingår beräknas utifrån de frågor som är gemensamma för de fyra sektorerna tillverkningsindustri, bygg- och anläggningsverksamhet, detaljhandel och privata tjänstenärings. Nettotalen vägs samman varefter ett genomsnitt beräknas. som vikt används antalet anställda i sektorn i populationen.

Fråga	Tillverkningsindustri	Bygg- och anläggningsverksamhet	Detaljhandel	Privata tjänstenärings
Konfidensindikatorn	Konfidensindikatorn	Konfidensindikatorn	Konfidensindikatorn	Konfidensindikatorn
Antal anställda, utfall	Antal anställda, utfall (107)	Antal anställda, utfall (106)	Antal anställda, utfall (104)	Antal anställda, utfall (105)
Efterfrågeläge, nulägesomdöme	Den totala orderstocken, nulägesomdöme (104)	Orderstocken, nulägesomdöme (103)	Försäljningssituationen, nulägesomdöme (102)	Volymen på ineliggande uppdrag, nulägesomdöme (103)
Antal anställda, förväntningar	Antal anställda, förväntningar (204)	Antal anställda, förväntningar (204)	Antal anställda, förväntningar (204)	Antal anställda, förväntningar (203)

HUSHÅLL

Syfte och historik

Undersökningen har till syfte att ge snabba kvalitativa indikationer om hushållens planerade inköp av kapitalvaror, attityder till den ekonomiska situationen i Sverige och för det egna hushållet samt till inflation och sparande.

Undersökningen, som har genomförts sedan oktober 1973, startade som en kvartalsundersökning men är sedan 1993 månatlig. Från början genomfördes undersökningen av Statistiska Centralbyrån (SCB)⁴. 2002 tog GfK Sverige AB över undersökningen och sedan oktober 2009 genomförs den av CMA Research AB. Konjunkturinstitutet har varit ansvarig statistikmyndighet och uppdragsgivare sedan 1979. Alla EU-länder genomför liknande undersökningar varje månad och frågorna i Konjunkturinstitutets barometrar är harmoniserade enligt EU:s riktlinjer.

Urval och undersökningens genomförande

Varje månad utförs telefonintervjuer med 1 500 individer. Målpopulation är den svenska allmänheten i åldern 16 till 84 år. Intervjuerna sker under de två första veckorna i varje månad och är jämnt fördelade under dag ett till dag 15. Urvalet av hushåll är slumpmässigt och dras månadsvis från PAR Konsument. Denna konsumentdatabas innehåller cirka 4,5 miljoner individer fördelade på cirka 3,6 miljoner hushåll.

Grunduppgifterna bygger på information från landets teleoperatörer och innehåller därför telefonnummer för både fast och mobil telefoni. Uppgifterna uppdateras dagligen.

Telefonintervjuerna genomförs med hjälp av ett datoriserat intervjuprogram (CATI), vilket medger logiska kontroller av svaren och hanterar samtliga återuppringningar.

Vid varje månadsurval görs en jämförelse med befolkningsstatistiken enligt PAR Spar, där uppgifter om samtliga folkbokförda personer i Sverige finns. Eventuella avvikelser mellan urvalen korrigeras genom att skapa en matris som baseras på köns-, ålders- och regionsindelning i PAR Spar. Matrisen används sedan under datainsamlingen för att kontrollera att ålder, kön och region blir korrekt representerade. När en kvot är fylld avslutas datainsamlingen inom denna grupp.

Vid uppringning av den utvalda individen kontrolleras registeruppgifterna. Därefter tillämpas den så kallade födelsedagsmetoden vid de fasta telefonnumrena för att hantera vem som ska representera hushållet. I de fall den utvalda individen ingår i ett flerpersonghushåll, intervjuas den person mellan 16 och 84 år som står på tur att fylla år. Detta görs för att undvika eventuell snedvridning beroende på vem som står för abonnemang, benägenhet att svara i telefon etcetera.

⁴Resultaten från 1993 till 2001 är Konjunkturinstitutets bearbetning av äldre resultat för att öka jämförbarheten med de senaste resultaten från 2002 och framåt

Fråga	Svarsalternativ					
1. Hur är Ditt hushålls ekonomiska situation för närvarande jfr med för 12 mån sen?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
2. Hur tror Du att Ditt hushålls ekonomiska situation är om 12 mån?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
3. Hur tycker Du att den ekonomiska situationen är i Sverige för närvarande jfr med för 12 mån sen?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
4. Hur tror Du att den ekonomiska situationen är i Sverige om 12 mån?	mycket bättre	något bättre	ungefär lika	något sämre	mycket sämre	vet inte
5a. Jfr med för 12 mån sedan, tycker Du att priserna i allmänhet för närvarande är ...?	mycket högre	ganska mkt högre	något högre	ung. desamma	lägre	vet inte
5b/c. Hur många procent högre/lägre tycker Du att priserna är, dvs inflationen/deflationen nu?	-- , -- %					
6a. Om Du jämför med dagens situation, tror Du att priserna i allmänhet om 12 mån kommer att ...?	stiga snabbare	stiga i samma takt	stiga långsammare	vara i stort sett oför.	sjunka något	vet inte
6c/d. Hur många procent tror Du priserna kommer att stiga/sjunka, dvs inflationen/deflationen om 12 mån?	-- , -- %					
7. Hur tror Du att arbetslösheten kommer att utvecklas under de närmaste 12 mån?	öka mycket	öka något	vara ung. som nu	minska något	minska mycket	vet inte
8. Tycker Du att det i dagsläget är fördelaktigt för folk i allmänhet att göra stora inköp, som exempelvis möbler, tvättmaskiner, tv osv.?	ja, det är rätt tidpunkt	varken rätt eller fel tidpunkt	fel tidpunkt, inköpet bör ske senare	vet inte		
9. Hur mycket pengar tror Du att Ditt hushåll kommer att använda till inköp av sådana kapitalvaror under de närmaste 12 mån jfr med de senaste 12 mån?	mycket mer	något mer	ung. lika mycket	något mindre	mycket mindre	vet inte
10. Mot bakgrund av det allmänna ekonomiska läget, hur tycker Du att det är att spara för närvarande? Som sparande räknas även minskning av eventuella lån.	mycket fördelaktigt	ganska fördelaktigt	varken eller	ganska ofördelaktigt	mycket ofördelaktigt	vet inte
11. Hur troligt är det att Ditt hushåll kommer att kunna spara något under de närmaste 12 mån? Som sparande räknas även minskning av ev. lån?	mycket troligt	ganska troligt	inte särskilt troligt	inte alls troligt	vet inte	
12. Vilket av följande påståenden beskriver bäst Ditt hushålls nuvarande ekonomiska situation?	vi skuldsätter oss och/eller utnyttjar sparade medel i stor utsträckning	vi går ung. jämnt upp	vi sparar något	vi sparar mycket	vet inte	
13. Hur troligt är det att Ditt hushåll köper eller byter bil under de närmaste 12 månaderna?	mycket troligt	ganska troligt	inte särskilt troligt	inte alls troligt	vet inte	
14. Kommer Ditt hushåll att bygga el. köpa ett hus el. en lägenhet inom de närmaste 12 mån? (Det kan vara avsett som perm. bostad, fritidshus el. för uthyrning).	ja, absolut	ja, troligen	troligen inte	absolut inte	vet inte	
15. Hur troligt är det att Ditt hushåll kommer att använda någon större summa pengar för förbättringar av bostaden/fritidshuset under de närmaste 12 mån?	mycket troligt	ganska troligt	inte särskilt troligt	inte alls troligt	vet inte	
16. Har risken för att Du själv ska bli arbetslös under de senaste 12 månaderna ...?	ökat mycket	ökat något	är ung. som nu	minskat något	minskat mycket	vet inte
17a. De senaste 5 åren har den genomsnittliga löneökningen i Sverige varit %. Jämfört med ökningen under de senaste 5 åren, hur tror Du att lönerna i allmänhet under de närmaste 12 månaderna kommer att utvecklas ...?	lönerna kommer att öka mer än%	lönerna kommer att öka ungefär%	lönerna kommer att öka mindre än%	vet inte		
17b. Hur många procent tror Du att lönerna i allmänhet stiger de närmaste 12 månaderna....?	... %	vet inte				
18a/c. Idag är den rörliga räntan för bostadslån ... %. Hur hög tror Du att den rörliga boräntan är om 1 år/ 2 år/ 5 år?	... %	vet inte				

Nettotal och medelvärden

För att lättare presentera och analysera resultaten används nettotal. Nettotal definieras som saldot mellan andelen hushåll som svarat positivt och andelen hushåll som svarat negativt på en fråga. Exempel: om 40% av hushållen uppger att den egna ekonomiska situationen just nu är bättre (mycket eller något), 10% att den är sämre (något eller mycket) och 50% uppger att den är ungefär lika, så blir nettotalet 30 (40-10=30).

Fråga	Nettotal
1-4	mycket bättre + något bättre - något sämre - mycket sämre
5	mycket högre + ganska mycket högre + något högre - lägre
6	stiga snabbare - stiga långsammare - vara i stort sett oförändrade - sjunka något
7	öka mycket + öka något - minska något - minska mycket
8	ja, det är rätt tidpunkt - nej, det är fel tidpunkt, inköpet bör ske senare
9	mycket mer + något mer - något mindre - något mer
10	mycket fördelaktigt + ganska fördelaktigt - ganska ofördelaktigt - mycket ofördelaktigt
11	mycket troligt + ganska troligt - inte särskilt troligt - inte alls troligt
12	sparar mycket + sparar något - skuldsätter oss och/eller utnyttjar sparade medel i begränsad utsträckning - skuldsätter oss och/eller utnyttjar sparade medel i stor utsträckning
13, 15	mycket troligt + ganska troligt - inte särskilt troligt - inte alls troligt
14	ja, absolut + ja, troligen - nej, troligen inte - nej, absolut inte
16	ökat mycket + ökat något - minskat något - minskat mycket

Resultaten för frågorna om den uppfattade och förväntade inflationen/deflationen i procent redovisas som medelvärden, inklusive och exklusive extremvärden.

Konfidensindikatorn (CCI), Makro- och Mikroindex

I Konjunkturbarometern Hushåll presenteras även resultaten i form av tre sammantagna mått:

Hushållens konfidensindikator (CCI) beräknas som ett genomsnitt av nettotalen för de fyra frågorna om den egna och den svenska ekonomin, i nuläget respektive tolv månader framåt, samt frågan om det är förmånligt att köpa kapitalvaror nu.

Makroindex beräknas som genomsnittet av nettotalen för frågorna om den svenska ekonomin i nuläget respektive tolv månader framåt och frågan om arbetslöshetens utveckling de närmaste tolv månaderna.

Mikroindex beräknas som ett genomsnitt av nettotalen för de två frågorna om den egna ekonomin i nuläget respektive tolv månader framåt samt frågorna om huruvida det är förmånligt att köpa kapitalvaror nu och om man planerar att öka inköpen av sådana varor de närmaste tolv månaderna.

Liksom för konfidensindikatorerna i Konjunkturbarometern Företag används begreppet ”Läget” för att på ett enkelt sätt beskriva det aktuella stämmningsläget hos hushållen. Läs mer om begreppet under avsnittet ”Läget”.

Hushållens löneförväntningar

Sedan november 2008 har hushållen tillfrågats om hur de tror att lönerna i Sverige kommer att utvecklas de närmaste 12 månaderna, jämfört med ett genomsnitt för de senaste fem årens löneutveckling. Hushållen har även fått svara på hur många procent de tror att lönerna i allmänhet kommer att stiga.

Fråga 17a De senaste fem åren har den genomsnittliga löneökningen i Sverige varit X procent.⁵ Jämfört med ökningen under de senaste fem åren, hur tror du att lönerna i allmänhet under de närmaste 12 månaderna kommer att utvecklas ...?

- a) Lönerna kommer att öka mer än X %
- b) Lönerna kommer att öka ungefär X %
- c) Lönerna kommer att öka mindre än X %
- d) Vet ej

Fråga 17b Hur många procent tror du att lönerna i allmänhet stiger de närmaste 12 månaderna ...?

- a) ... %
- b) Vet ej

Hushållens ränteförväntningar

Sedan februari 2010 har hushållen tillfrågats hur de tror att den rörliga bostadsräntan kommer att utvecklas framöver.⁶ Följande frågor ställs varje månad till de 1500 respondenterna i Konjunkturbarometern hushåll:

Fråga 18 Idag är den rörliga räntan för bostadslån X procent.⁷ Hur hög tror du att den rörliga bostadsräntan är om: (svaren ska anges i procent)

- a) 1 år
- b) 2 år
- c) 5 år

Fråga 19 Vilka räntevillkor har ert hushåll på bostadslånen idag? Du får följande alternativ:

- a) Mestadels rörlig ränta
- b) Mestadels fast ränta
- c) Har inga bostadslån

I frågorna till respondenterna gäller att rörlig ränta avser bostadslån med högst 3 månaders bindningstid. Förtydligande av fråga 19: de som har ett lånebelopp med rörlig ränta som är *högre eller lika med 50 procent* svarar alternativ a).

⁵ Siffran för den genomsnittliga löneökningen i svensk ekonomi de senaste fem åren ändras en gång per år. Ändringen sker när den definitiva siffran för föregående år finns tillgänglig.

⁶ I februari tillfrågades hushållen endast om förväntad ränta på 1 och 2 års sikt, ej på 5 års sikt.

⁷ Räntesatsen beräknas sista bankdagen varje månad som ett genomsnitt för de fem största aktörerna på marknaden och avser en räntebindningstid på 3 månader.